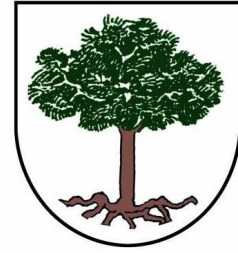

Urząd Miejski w Sośnicowicach
Ul. Rynek 19
44-153 Sośnicowice

R A P O R T
z wykonania
"Programu Ochrony Środowiska
Gminy Sośnicowice"

Sporządziła :
Irena Szykowska
Inspektor ds. ekologii i rolnictwa

Sośnicowice , grudzień 2008

WSTĘP

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.) organ wykonawczy gminy co 2 lata sporządza i przedstawia radzie gminy raport z realizacji gminnego programu ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice został przyjęty Uchwałą Nr VI/43/2003 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 29.04.2003 r. a następnie zmieniony uchwałą Nr XVIII/167/ 2004 Rady Miejskiej w Sośnicowicach w dniu 05.10.2004r. W październiku 2006r. został sporządzony pierwszy raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Gminy Sośnicowice”. Niniejszy raport obejmuje okres dwóch kolejnych lat 2007- 2008.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Gminie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach, począwszy od szczebla krajowego, poprzez wojewódzki, powiatowy do gminnego, jest dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy oraz stwarzanie warunków do wdrażania wymagań prawa Unii Europejskiej.

Ustawa prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji gminnego programu ochrony środowiska. Ocena realizacji Programu polega przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice założono, że system monitoringu powinien zawierać niżej wymienione działania:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
2. uporządkowanie, przetwarzanie, analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył do przygotowania raportów;
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzanie zaplanowanych działań korygujących.

Wobec faktu, że system REMAS oraz SOZAT opracowany przez firmę ATMOTERM S.A. objęty był licencją, a Gmina nie zdecydowała się na jej wydłużenie w obecnej chwili nie było możliwości prowadzenia analizy realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy na podstawie danych wprowadzonych do systemu. Dlatego też sprawozdanie zostało przygotowane na podstawie analizy zrealizowanych zadań własnych zapisanych w Programie Ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice przedstawia propozycje celów i zadań środowiskowych. W raporcie przedstawiono natomiast stopień realizacji zapisanych

w programie ochrony środowiska zadań z uwzględnieniem osiągniętych celów oraz poniesionych kosztów.

Raport ujmuje nie tylko zadania krótkoterminowe zakończone bądź znajdujące się w fazie realizacji, ale również zadania długoterminowe (przewidziany termin realizacji wyznaczono do roku 2015 rok), których realizacja rozpoczęła się w okresie objętym niniejszym raportem.

W skład raportu wchodzi tabela zawierająca dane na temat realizacji poszczególnych zadań z podziałem na grupy dotyczące dziedzin ochrony środowiska występujące na terenie gminy, w tym:

- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona powietrza,
- Ochrona przed hałasem,
- Ochrona przyrody,
- Edukacja ekologiczna.

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

W dalszym ciągu podstawowym działaniem w zakresie ochrony środowiska jest realizacja zadań programu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, które przyczyni się do poprawy stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Osiągnięcie tak postawionego celu możliwe jest przy założeniu, iż konsekwentnie realizowane będą następujące kierunki inwestowania:

- konieczna dalsza budowa sieci kanalizacji sanitarnej w zakresie obejmującym obszary zurbanizowane.

Podstawowym kryterium kształtującym skuteczność zamierzeń inwestycyjnych dla tego działania jest pozytywny wskaźnik zasadności i celowości ekonomicznej przedsięwzięcia odnoszący się bezpośrednio do prognozowanej w wyliczeniach symulacyjnych ceny za oczyszczenie 1 m³ ścieków.

W przypadkach zabudowy mieszkaniowej rozproszonej ustalenie akceptowanej przez dostawców ścieków (mieszkańców) ceny za usługę oczyszczenia tych ścieków jest praktycznie niemożliwe ze względu na to, iż rozbudowanie układu sieci generuje z reguły wysokie koszty inwestycji.

Te wysokie nakłady inwestycyjne przekładają się w konsekwencji na wysoką cenę oczyszczenia 1 m³ ścieków.

W określonych uzasadnionych sytuacjach alternatywnym rozwiązaniem może okazać się, więc system wyposażenia posesji w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Jest to rozwiązanie o znacznie mniejszej skali nakładów finansowych a równie skuteczne pod względem ekologicznym.

Pomocnym w doborze właściwych kierunków inwestowania okazać powinien się dokument analityczno-wariantowy w postaci koncepcji uporządkowania gospodarki ściekowej w gminie Sośnicowice, którego opracowanie ujęte zostało do planu zadań inwestycyjno-remontowych na 2009r..

- rozpoznanie i podjęcie działań dotyczących problemu oczyszczania wód deszczowych ze szczególnym uwzględnieniem tras komunikacyjnych,
- konieczna modernizacja SUW w Sierakowicach i Smolnicy w celu zapewnienia jakości wody zgodnej z polskimi normami sanitarnymi i wymogami Unii Europejskiej .

Zaopatrzenie w wodę

Około 8350 mieszkańców Gminy Sośnicowice jest podłączonych do sieci wodociągowej. Liczba ta stanowi około 100 procent mieszkańców. Sieć wodociągowa prawie na całym terenie gminy administrowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sośnicowicach, jedynie sołectwo Kozłów oraz część sołectwa Smolnica obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach.

Sieć wodociągowa w zarządzie ZGKiM w Sośnicowicach zasilana jest w 100% z własnych ujęć wód głębinowych a woda z tych ujęć dostarczana jest do ok. 7000 mieszkańców Gminy. Do gminnej sieci wodociągowej przyłączonych jest 1.618 budynków zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej. Z ujęcia wodnego w Rachowicach dostarczana jest woda do 152 budynków, z ujęcia w Sierakowicach do 273 budynków, z ujęcia w Smolnicy – do 251 budynków, a z ujęcia w Sośnicowicach korzysta 386 odbiorców w Sośnicowicach oraz 556 odbiorców z terenu miejscowości Bargłówka, Trachy i Łany Wielkie. Woda z ujęć głębinowych jest regularnie badana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gliwicach. Pozostali mieszkańcy tj. w sołectwie Kozłów oraz części sołectwa Smolnica zaopatrywani są w wodę z sieci wodociągowej należącej do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach.

Dla poprawy jakości wody z ujęcia w Sośnicowicach wykonana została w 2006 modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w ramach, której zainstalowano układ technologiczny dla redukcji ponadnormatywnych ilości żelaza i manganu.

Wskazaniem byłoby zrealizowanie podobnych modernizacji układów technologicznych uzdatniania w stacjach uzdatniania wody na ujęciach w Sierakowicach i Smolnicy.

Kanalizacja

Aktualnie na terenie Gminy skanalizowane jest w 80% miasto Sośnicowice oraz w całości sołectwo Smolnica. Długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej głównej i kanałów bocznych wykonanej w technologii PVC wynosi 20,57 km. Podłączonych do kanalizacji zostało 435 posesji. Szacuje się, że do wykonania na terenie Gminy Sośnicowice pozostaje około 84 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Aktualnie na terenie Gminy skanalizowane jest w 80% miasto Sośnicowice oraz w całości sołectwo Smolnica. Długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej głównej i kanałów bocznych wykonanej w technologii PVC wynosi 20,57 km. Podłączonych łącznie w Sośnicowicach i Smolnicy do kanalizacji sanitarnej jest 439 posesji.

Wykonane zostały następujące opracowania projektowe dla realizacji przyjętego programu oczyszczania ścieków:

- dokumentacja projektowa infrastruktury technicznej obejmująca swym zakresem tereny budownictwa mieszkaniowego w Sośnicowicach w obrębie ulic Smolnickiej i Gimnazjalnej,
- dokumentacja projektowa infrastruktury technicznej dla terenów ofertowych przy ul. Gliwickiej w Sośnicowicach,
- dokumentacja projektowa infrastruktury technicznej dla terenów budownictwa mieszkaniowego przy ul. Granicznej w Smolnicy.
- dokumentacja projektowa budowy kanalizacji sanitarnej w Tworogu Małym,
- dokumentacja projektowa budowy kanalizacji sanitarnej w aglomeracji „Sierakowice” obejmująca miejscowości Sierakowice i Rachowice
- dokumentacja projektowa budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kozłów,

Realizacja wskazanych inwestycji generalnie możliwa jest przy założeniu pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 lub też jak w przypadku terenów przy ulicy Gliwickiej w Sośnicowicach także wówczas, gdy pozyskany zostanie inwestor strategiczny gotowy ponieść nakłady na docelowe uzbrojenie nieruchomości pod planowaną działalność produkcyjną.

Na terenie Gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków. Jedna to oddana do użytku w 1999r. oczyszczalnia ścieków w Sośnicowicach o przepustowości $Q_{d\text{sr}}=200\text{m}^3/\text{d}$ użytkowana przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, do której podłączone jest 220 budynków. W latach 2007 -2008 przyjęto $113.889,1\text{m}^3$ ścieków, z tego w 2007r - $56.670,9\text{m}^3$ a w 2008r. $57.218,2\text{m}^3$.

Druga oczyszczalnia zlokalizowana w Smolnicy, rozbudowana i zmodernizowana w 2007r. o przepustowości $375\text{m}^3/\text{d}$ obsługująca sołectwo Smolnica i dzielnicę Gliwic- Wilcze Gardło, eksploatowana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Gliwicach. Do oczyszczalni podłączonych jest 219 budynków ze Smolnicy.

Rozwiązania i prognozy w zakresie gospodarki ściekowej ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice zakładają że:

- ścieki z sołectwa Kozłów zgodnie z opracowaną dokumentacją projektową zostaną odprowadzone do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach. Przedsięwzięcie będzie realizowane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

w Gliwicach w ramach realizowanego przez ten podmiot programu rozbudowy sieci kanalizacyjnej pn: „Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej w Gliwicach II -etap – Kozłów”. Gmina Sośnicowice będzie współuczestniczyła finansowo w realizacji tego projektu.

- ścieki z miasta Sośnicowice oraz części sołectwa Łany Wielkie mogą być odprowadzane do istniejącej oczyszczalni ścieków po jej uprzedniej rozbudowie lub też przesyłane systemem kanalizacji ciśnieniowej do oczyszczalni eksploatowanych przez PWiK Sp. z o.o w Gliwicach.
- ścieki z Rachowic, Sierakowic i Tworogu Małego oczyszczane mają być, zgodnie przyjętymi rozwiązaniami dokumentacyjnymi, w zaprojektowanej oczyszczalni ścieków w Sierakowicach,

Kanalizacja deszczowa z rur betonowych istnieje jedynie fragmentarycznie w obszarze obszarze zwartej zabudowy Sośnicowic. Szacunkowa długość sieci kanalizacji deszczowej do wykonania wynosi:

- na terenie miasta Sośnicowice - 5km
- na terenie gminy Sośnicowice - 10km.

Razem do wykonania jest ok.15 km kanalizacji deszczowej. Długość ta została określona przy założeniu, że kanalizacja wykonywana będzie jedynie na terenach zwartej zabudowy w ciągach ulic.

Opracowana została dokumentacja budowy kanalizacji deszczowej na terenie projektowanej zabudowy mieszkaniowej przy ulicy Smolnickiej i Gimnazjalnej w Sośnicowicach oraz ul. Granicznej w Smolnicy a także na terenie ofertowym pod działalność produkcyjno-usługową przy ul. Gliwickiej w Sośnicowicach.

W roku 2008 opracowany został projekt budowy kanalizacji deszczowej w Tworogu Małym.

GOSPODARKA ODPADAMI

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice” przewiduje działania związane z zbiórką i zagospodarowaniem odpadów powstających na terenie gminy, pochodzących z indywidualnych gospodarstw domowych jak i z działalności jednostek gospodarczych działających na terenie gminy. Dotyczą one nie tylko odpadów komunalnych i innych niezawierających odpadów niebezpiecznych, do których zalicza się też odpady ponadgabarytowe, ale również zbiórki, transportu i utylizacji odpadów niebezpiecznych.

Istotnymi elementami gospodarki odpadami na terenie Gminy Sośnicowice są m. in.:

- Modyfikacja i usprawnienie systemu zbiórki odpadów segregowanych,
- Likwidacja niekontrolowanych składowisk odpadów tworzonych na terenie gminy,
- Organizacja zbiórki i składowania odpadów niebezpiecznych,
- Rozwijanie i wspieranie indywidualnych form utylizacji odpadów organicznych.

Nadrzędnym celem wieloletniego programu gospodarki odpadami komunalnymi jest poprawa wyglądu, estetyki i czystości Gminy Sośnicowice a tym samym poprawa warunków życia jej mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowany system zbiórki odpadów segregowanych (tworzywa sztuczne, szkło i metale). Okresowo prowadzona jest również zbiórka odpadów ponadgabarytowych.

Odpady zbierane na obszarze Gminy (z wyjątkiem frakcji segregowanych „u źródła”) są unieszkodliwiane na nadpoziomowym składowisku leżącym na terenie sołectwa Trachy. Składowisko zostało przekazane do eksploatacji w 1994 roku. Pojemność składowiska oraz obowiązujące przepisy pozwalają na jego eksploatację do około 2009 roku. Dzięki wdrożeniu selektywnej zbiórki tworzyw sztucznych częściowo udało się wyeliminować ich spalanie, co wiąże się z emisją bardzo szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza, w tym dioksyn i furanów.

Odpady niebezpieczne towarzyszą działalności produkcyjno-usługowej i wydzielane są ze strumienia odpadów komunalnych. Znaczna część tych odpadów jest przekazywana do unieszkodliwiania przez podmioty gospodarcze zgodnie z decyzjami na prowadzenie działalności, w wyniku, której powstają odpady. W tej sytuacji aktualnie najważniejszym problemem jest organizacja odbioru odpadów niebezpiecznych od mieszkańców.

Celem długoterminowym zawartym w Programie Ochrony Środowiska w zakresie gospodarki odpadami jest **ograniczenie do minimum uciążliwości odpadów dla środowiska przy maksymalnym ich wykorzystaniu.**

Osiągnięcie tego celu odbywa się poprzez realizację poszczególnych zadań i obowiązków ustawowych.

Obowiązki ustawowe Gminy to:

- **Opracowanie Planu Gospodarki Odpadami w Gminie Sośnicowice**

Przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r „Prawo Ochrony Środowiska” oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r „o odpadach” nałożyły na samorzady wszystkich szczebli obowiązek wykonania Planów Gospodarki Odpadami. Pierwszy „Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Sośnicowice” przyjęty uchwałą Nr XXIII/ 212 /2005 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 22.03.2005r. przygotowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 14 ust. 2 oraz art. 15 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach.

Zmiana przepisów zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o zmianie ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 175 poz. 1458 oraz z 2006r. Nr 63 poz. 441) wprowadziła modyfikacje dotyczące zakresu planów oraz okresu sprawozdawczego, poprzez zmianę art. 14 ust. 2 oraz uchylenie ust 3 i 4 w art. 15 ustawy o odpadach, doprecyzowała i ujedynoliciła ogólny zakres gminnego planu gospodarki odpadami. Konsekwencją tych zmian, była nowelizacja rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

Zakres gminnych planów gospodarki odpadami został zawężony tylko do odpadów komunalnych powstających na obszarze danej gminy oraz przywożonych na jej obszar z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych. Wobec powyższego należało przeprowadzić aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla miasta i gminy Sośnicowice. Należało określić na nowo priorytety i cele do osiągnięcia oraz źródła ich finansowania uwzględniając obowiązujące przepisy prawne oraz znowelizowane zapisy planów wyższego szczebla. Zaktualizowany Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Sosnicowice został przyjęty Uchwałą XVIII/189 /2008 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 14.11.2008r.

- **Opracowanie Regulaminu utrzymania porządku i czystości w Gminie Sośnicowice**

Zgodnie z art.4 ust.2 ustawy z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach (Dz.U. z 2005r, Nr 236, poz.2008) na Gminie spoczywa obowiązek określenia szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na jej terenie i przyjęcia Regulaminu w tym zakresie. Regulamin ten przed jego uchwaleniem wymaga zasięgnięcia opinii państwowego, powiatowego inspektora sanitarnego.

Obecnie obowiązujący „Regulamin” został przyjęty w naszej Gminie uchwałą Rady Gminy Sośnicowice XXIX/290/2006 z dnia 21.02.2006r

Zdania wynikające z Programu Ochrony Środowiska to:

- **Usprawnienie i rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych**

Gmina prowadzi ewidencję umów zawartych przez mieszkańców na wywóz odpadów komunalnych z przedsiębiorcami posiadającymi zezwolenia Burmistrza Sośnicowic na zbiórkę tych odpadów. Art.9a ust.1 ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach zobowiązał Przedsiębiorców do comiesięcznego przekazywania wykazu właścicieli nieruchomości, z którymi w miesiącu poprzednim zawarł umowy na odbiór odpadów komunalnych, opróżnianie zbiorników bezodpływowych, transport nieczystości ciekłych oraz wykaz właścicieli nieruchomości, z którymi w poprzednim miesiącu umowy uległy rozwiązaniu lub wygasły.

Gmina prowadzi również działania w zakresie kontroli mieszkańców, co do zawartych umów i częstotliwości odbioru odpadów z terenu ich nieruchomości. W Gminie Sośnicowice około 85% gospodarstw domowych podpisało umowy na wywóz odpadów komunalnych z terenu nieruchomości.

Na składowisku odpadów komunalnych w Trachach odpady deponowane są jako odpady niesegregowane.

Ilość odpadów zdeponowanych na składowisku w okresie sprawozdawczym przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Ilości i rodzaje odpadów umieszczonych na Składowisku odpadów komunalnych w Trachach w latach 2007- 2008

	2007 r.	2008 r.
Kod odpadu	Masa [Mg]	Masa [Mg]
20 03 01 Odpady komunalne zmieszane	1.137,22	1.188,54
19 08 01 + 18 08 02 Skratki i zawartość piaskowników	15,84	15,84
19 08 05 Osady z oczyszczania ścieków	63,42	59,64
Razem	1.216,48	1.264,02

- **Doskonalenie funkcjonującego systemu selektywnej zbiórki odpadów**

a. zbiórka odpadów segregowanych

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowany system zbiórki odpadów segregowanych takich jak: tworzywa sztuczne, szkło, metale i makulatura. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych na terenie Gminy prowadzona jest w gospodarstwach domowych „u źródła”. Wszystkie gospodarstwa domowe wyposażane są na bieżąco w worki foliowe do segregacji odpadów komunalnych (na szkło – kolor niebieski, tworzywa sztuczne- kolor żółty, drobny złom i opakowania metalowe- - kolor czerwony). Worki do selektywnego gromadzenia odpadów dostarczane są przez podmiot świadczący usługi wywozu odpadów komunalnych. Właściciele i użytkownicy nieruchomości gromadzą odpady na terenie posesji i następnie w terminie określonym w harmonogramie wystawiają przed posesję. Selektywną zbiórką odpadów segregowanych jest objęte obecnie 100% mieszkańców gminy Sośnicowice. Odpady po zebraniu od mieszkańców podlegają sortowaniu i przygotowaniu do przekazania podmiotom zajmującym się odzyskiem i recyklingiem odpadów.

W okresie sprawozdawczym zebrano a następnie przekazano do odzysku i recyklingu następujące ilości odpadów:

Tabela 1. Ilości zebranych surowców wtórnych i przekazanych do odzysku

Nazwa surowca	2006 r.		2007 r.		2008 r.	
	Ilość zebrana [Mg]	Ilość przekazana a do odzysku [Mg]	Ilość zebrana [Mg]	Ilość przekazana a do odzysku [Mg]	Ilość zebrana [Mg]	Ilość przekazana a do odzysku [Mg]
Papier i tektura	1,80	1,80	0,85	0,85	0,45	0,45
Tworzywa	84,50	30,69	8,37	10,84	33,10	16,70
Metal	6,70	2,96	4,47	3,92	5,16	4,25
Szkło	290	186	39,25	101,10	176,11	174,74

b. Zbiórka odpadów wielkogabarytowych

Od kilku lat na terenie naszej Gminy dwukrotnie w ciągu roku prowadzona jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Zbiórka odbywa się na zlecenie Urzędu a wykonywana jest przez ZGKiM w Sośnicowicach. Termin zbiórki tych odpadów umieszczony jest w harmonogramie odbioru odpadów komunalnych, który dostarczany jest do mieszkańców gminy. W dniu zbiórki istnieje możliwość wystawienia przed posesję mebli, zużytego sprzętu gospodarstwa domowego, AGD oraz innych przedmiotów stanowiących ponadnormatywne odpady komunalne. W 2007r. zebrano 21,0 Mg a w 2008r. – 22,0 Mg odpadów ponadgabarytowych. Odpady ponadgabarytowe po zebraniu poddawane są sortowaniu. Wyodrębnione zostają odpady drewna, złom stalowy i plastik, które przekazywane są właściwym podmiotom do dalszego wykorzystania. Pozostałe odpady, których nie można przekazać do dalszego wykorzystania zostają zdeponowane na Składowisku odpadów komunalnych.

Zbiórka odpadów segregowanych i wielkogabarytowych odbywa się na koszt Gminy.

- **Zorganizowanie na terenie Gminy odbioru odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych**

a. zbiórka odpadów niebezpiecznych w postaci baterii

Zbiórka baterii prowadzona jest od kilku lat we wszystkich placówkach oświatowych funkcjonujących w Gminie. Placówki te zostały wyposażone w specjalne pojemniki, w których składowane są baterie. Operatorem programu jest organizacja odzysku REBA z siedzibą, która odbiera z Gminy ten odpad i przekazuje do miejsc utylizacji.

W okresie sprawozdawczym zebrano łącznie około 110 kg zużytych baterii

b. Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych

Potrzeba wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych zaowocowała utworzeniem w 2006r na terenie Zakładu Gospodarki Komunalnej w Sośnicowicach Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.. Punkt ten został wyposażony w pojemniki na różne rodzaje odpadów niebezpiecznych służące do selektywnej zbiórki odpadów. Od momentu uruchomienia GPZON istnieje możliwość bezpłatnego pozbycia się odpadów niebezpiecznych przez mieszkańców. Funkcjonowanie takiego punktu ma bardzo duże znaczenie dla ochrony środowiska całej Gminy gdyż nie tylko umożliwia nieodpłatne pozbycie się niewygodnego odpadu w sposób bezpieczny, ale przede wszystkim daje możliwość wyeliminowania takich odpadów z masy odpadów komunalnych deponowanych na składowisku.

c. usuwanie odpadów azbestowych

Począwszy od 2007r Gmina dofinansowuje z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej koszty usuwania odpadów azbestowych powstałych przy likwidacji pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest z obiektów budowlanych zgodnie z opracowanym regulaminem przyjętym uchwałą Rady miejskiej Sośnicowice Nr VIII/91/2007 z dnia 18.10.2007r. Przyjęty regulamin był efektem oczekiwań, z których wynikała potrzeba działań w tym zakresie. Na podstawie obowiązujących przepisów w wyniku ankietyzacji zinwentaryzowano w Gminie wyroby zawierające azbest. Z zebranych w 2007r informacji wynika, iż u osób fizycznych (90 gospodarstw domowych) wyroby azbestowe występują na następujących budynkach: - budynki mieszkalne - 3.027,40 m²

- budynki gospodarcze- 13.002,02 m²
- garaże - 1.186,00 m²
- obora/ kurnik - 18.950,00 m²
- stodoła - 1.648,00 m²
- wiata - 918,00 m²
- warsztat - 1.971,00 m²
- szopa - 172,00 m²

co razem stanowi powierzchnię 40.874,42 m²

Natomiast u osób prawnych występuje 6.983 m² wyrobów zawierających azbest.

Z uzyskanych informacji wynika, iż na terenie Gminy występuje 47.857,2 m² wyrobów zawierających azbest.

W roku 2007 z powyższego dofinansowania skorzystało 5 gospodarstw domowych a w 2008r. – 10 gospodarstw domowych.

2007 r.		2008 r.	
Ilość odpadów azbestowych przekazana na składowisko [Mg]	Wysokość dofinansowania z GFOŚiGW [zł]	Ilość odpadów azbestowych przekazana na składowisko [Mg]	Wysokość dofinansowania z GFOŚiGW [zł]
8,10	2.892	27,35	5.391,55

OCRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W Gminie Sośnicowice przeważającą część terenów zajmują lasy tj. 59% powierzchni zajmują tereny leśne, natomiast 35 % powierzchni użytki rolne, z tego 25,6% to grunty orne, 9,6% to powierzchnia zajmowana przez łąki i pastwiska.

Użytkowanie obszarów leśnych i rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze względu na atrakcyjność tych terenów powinno uwzględniać ochronę wartości środowiskowych i tak na obszarze Parku Krajobrazowego dopuszcza się wyłącznie użytkowanie w celach turystycznych, wypoczynkowych i edukacyjnych. Do ochrony wydzielą się grunty rolne o najwyższej przydatności produkcyjnej. W wyznaczonej rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustalono zakaz zabudowy w celu ochrony kompleksów glebowych o najwyższej bonitacji i przydatności i ochrony krajobrazu.

Do głównych zagrożeń wynikających ze złego gospodarowania na terenie Gminy należą:

- miejsca niewłaściwego stosowania nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin.
- nieskanalizowane obszary zabudowane,
- tzw. „dzikie” wysypiska śmieci,
- zakłady przemysłowe,
- zły system gospodarowania ziemią,

Rozwój przemysłu spowodował gromadzenie się w glebie pierwiastków śladowych popularnie nazywanych metalami ciężkimi. Powiększenie zawartości tych związków w glebie może powodować naruszenie równowagi ekologicznej i może być przyczyną degradacji gleb i prowadzić do zagrożenia zdrowia, lub życia roślin, zwierząt i człowieka.

Gmina Sośnicowice charakteryzuje się bardzo dobrym jak na region Śląska stanem środowiska naturalnego. Tereny rolnicze i nie zainwestowane w Gminie to około 4 tysiące hektarów stanowiące 35% powierzchni Gminy. Istotne znaczenie w eliminowaniu zagrożeń ma właściwe gospodarowanie zasobami glebowymi przez rolników, którzy posiadają przygotowanie i doświadczenia w ustalaniu potrzeb nawozowych i dawek NPK na hektar dostosowanych do jakości i żyzności gleby. Prawidłowe nawożenie zaliczane jest do czynników agrotechnicznych, które mają decydujący wpływ nie tylko na kształtowanie plonów roślin uprawnych, ale również na zanieczyszczenie gleb. Tematyka racjonalnego nawożenia poruszana jest na szkoleniach organizowanych dla rolników .

Przeprowadzone we wcześniejszych latach badania wykazują, że gleby na terenie Gminy zawierają nieznaczne zanieczyszczenia w postaci metali ciężkich. Natomiast badania pól uprawnych wykazują pewne zakwaszenie gleb, co powoduje konieczność wapnowania.

W roku 2006 rolnicy indywidualni na własny koszt przeprowadzili badania gleb w celu określenia kwasowości i zasobności gleb. Wyniki badań zostały dostarczone do Urzędu Miejskiego w Sośnicowicach a następnie poddano je weryfikacji w celu wyboru tych gospodarstw, w których kwasowość gleb została określona jako kwaśne i bardzo kwaśne. W związku z możliwością skorzystania z dofinansowania zakupu wapna nawozowego przeznaczonego na cele wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych sporządzono listę rolników, których wyniki badań gleb spełniały kryterium do uzyskania dotacji na zakup wapna. Sporządzono wniosek do W.F.O.ŚiG.W na dofinansowanie zakupu wapna. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami i powierzchnią zakwalifikowaną do wapnowania jako gleby kwaśne i bardzo kwaśne przeprowadzono wapnowanie gleb na powierzchni 431,3 ha gruntów rolnych. Zastosowanie wapna nawozowego na przebadanym areale gruntów rolnych sprawiło, iż areal ten został odkwaszony i wzbogacony w składniki mineralne. Nastąpiła poprawa struktury gleby i wzrost jej przydatności rolniczej. Wapnowanie gleb wpływa korzystnie na poprawę środowiska naturalnego i kultury gleby. Zastosowanie wapna nawozowego zapobiega degradacji gleby wywołanej niebezpieczeństwem skażenia metalami ciężkimi powodowane przemysłem i rozwojem motoryzacji i urbanizacji

W obrębie Gminy znajduje się zamknięte składowisko odpadów pogórnich „Smolnica” po likwidacji Zakładu Odzysku Węgla w Trachach. W 2001r zakończono rekultywację na powierzchni 12,24 ha. W roku 2006 została wydana Decyzja Starosty Gliwickiego zatwierdzająca projekt rekultywacji w kierunku leśnym terenu po Zakładzie Odzysku Węgla na zwałowisku „Smolnica” w miejscowości Trachy obejmujący obszar 41,73 ha. Rekultywacja prowadzona będzie sukcesywnie w miarę udostępniania terenu ukształtowanej docelowo bryły zwałowiska. Rekultywacja terenu będzie odbywała się z wykorzystaniem odpadu o kodzie 17 05 04 – gleba i ziemia, w tym kamienie, nie zawierające odpadów niebezpiecznych. Planowany termin zakończenia rekultywacji określony został na 2016 rok.

Na poprawę stanu gleb wpływ mają również działania prowadzone w ramach innych działań gospodarki środowiskowej, w tym:

- Budowa kanalizacji, co spowoduje ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do gleb z nieszczelnych osadników,
- Likwidacja nieuporządkowanych składowisk odpadów zagrażających czystości wód i gleby przez działania w zakresie zbiórki i wywozu odpadów,
- Ograniczenie emisji do atmosfery a w efekcie również ilości zanieczyszczeń przedostających się do gleby z opadami, poprzez kontrolę przestrzegania norm emisji i termomodernizację budynków,
- Ochrona terenów atrakcyjnych ekologicznie poprzez nie lakowanie na tych terenach inwestycji uciążliwych na korzyść walorów przyrodniczych i rekreacyjnych.

OCHRONA POWIETRZA

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub, co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie Miasta i Gminy Sośnicowice spowodowane jest głównie poprzez emisję pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych, duże zagęszczenie zabudowy (niska emisja, utrudnione warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń), emisję niezorganizowaną, gęstą sieć dróg, emisję transgraniczną (spoza terenu Gminy).

Główne źródła emisji zanieczyszczeń powietrza to procesy spalania paliw dla potrzeb technologicznych i grzewczych prowadzone na przestarzałych i niskosprawnych urządzeniach i instalacjach, spalanie niskiej jakości paliw a także motoryzacja. Źródłem emisji szkodliwych gazów są również usytuowane na terenie Gminy składowiska odpadów zarówno zorganizowane jak i nieuporządkowane.

Działania zmierzające do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do powietrza jak i poprawy jego stanu to:

- Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza
- Utrzymanie w dobrym stanie technicznym dróg na terenie Miasta i Gminy, co wpłynie na poprawę stanu jakości powietrza terenów przyległych; uwzględnianie oddziaływania szlaków komunikacyjnych na tereny przyległe przy wydawaniu pozwoleń na budowę i zmniejszanie uciążliwości emisji z dróg przez zastosowanie środków ochronnych; ograniczenie emisji na terenie miasta poprzez budowę obwodnicy Sośnicowic,
- redukcja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z lokalnych kotłowni obiektów użyteczności publicznej przez modernizację instalacji grzewczych i docieplanie budynków.

- Zmiana systemu ogrzewania lokalnych źródeł grzewczych na wykorzystujący biomasę,
- Wydzielenie terenów pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej (mogącej być potencjalnymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- Ograniczanie lub likwidacja działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska w rejonie małoobszarowych form ochrony przyrody.

W ramach realizacji celu poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu dokonano zmiany ogrzewania i termomodernizacji budynków komunalnych i użyteczności publicznych.

W 2008r. dokonano wymiany starych kotłów centralnego ogrzewania w ramach realizacji zadania pn: "Ograniczenie niskiej emisji w budynkach komunalnych Gminy Sośnicowice" na węglowe retortowe ekologiczne kotły żeliwne KGS-CERAMICS z automatyką podstawową produkcji firmy EKOENERGIA S.C.

Kotły typu KGS-CERAMICS charakteryzują się następującymi cechami:

- 1/mają trwałe żeliwne wymienniki, który cechuje wysoka trwałość eksploatacyjna
- żeliwny palnik retortowy z układem kanałów powietrznych pozwala na spalanie zarówno eko-groszku o granulacji 5-25 mm, 3-25 mm oraz co bardzo istotne również miału. Spalanie miału węglowego zapewnia konstrukcja ślimaka przesuwu opału wyposażona w dodatkowe zabieraki. Wszystkie elementy palnika wykonane są z żeliwa o podwyższonej żywotności. Kotły KGS-CERAMICS wyposażone są w ślimak wykonany z żeliwa sferoidalnego. Żeliwny ślimak to wielokrotnie większa trwałość i odporność na korozję, brak efektu zmęczenia materiału, odporność na wstrząsy cieplne i związane z nimi deformacje kształtu,
- automatyczne doprowadzanie paliwa i sterowanie pracą kotła,

- wysoka sprawność energetyczna, bezdymne spalanie węgla i samoczynne odpylanie spalin.
- płynna regulacja mocy w zależności od potrzeb
- współpraca z zewnętrznymi systemami sterowania (automatyka pogodowa),
- ceramiczne wykładziny komory spalania i popielnika,

Zastosowane do wymiany kotły grzewcze posiadają trwalsze i doceniane z eksploatacyjnego punktu widzenia rozwiązania pozwalające na spalaniu węgla typu groszek i miału. Ich eksploatacja wpłynie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń z procesów energetycznych spalania węgla w nisko sprawnych urządzeniach grzewczych.

Wymiany kotłów centralnego ogrzewania dokonano w następujących budynkach:

1. Budynek byłej szkoły w Łanach Wielkich –
2. Budynek byłej szkoły w Rachowicach –
3. Dom Kultury w Sośnicowicach – 2 kotły
4. Budynek Urzędu Miejskiego w Sośnicowicach – 2 kotły
5. Budynek Rady Miejskiej w Sośnicowicach – 1 kotły
6. Szkoła Podstawowa w Bargłównie - 2 kotły
7. Budynek byłej szkoły w Trachach - 2 kotły

OCHRONA PRZED HAŁASEM

Polega ona na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności przez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Główne źródła emisji hałasu do środowiska to obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy.

Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Na terenie Gminy Sośnicowice działa kilkaset podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy Sośnicowice odczuwany jest wzmożony ruch samochodowy z uwagi na znajdujący się w Ostropie węzeł na autostradzie A4, która przebiega przez część północno-wschodnią (odcinek Kleszczów-Sośnica). Węzeł łączy się z drogą krajową 408 relacji Gliwice – Kędziejn-Koźle oraz drogą krajową 919 w kierunku Raciborza. Na terenie Gminy znajduje się 148 km dróg w tym 92 km dróg gminnych i 5 km dróg miejskich. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji i nasileniem ruchu komunikacyjnego na drogach leżących na terenie Gminy. Konsekwencją tego jest: wzrost hałasu komunikacyjnego, zwiększenie obszarów, dla których hałas komunikacyjny jest uciążliwy, wzrost uciążliwości hałasu również dla terenów wypoczynkowych

Przez teren Miasta i Gminy Sośnicowice przebiegają dwie drogi krajowe 408 i 919, które wykorzystywane są nie tylko przez prywatne samochody osobowe, czy też samochody dostawczych zaopatrujących placówki usługowe, lecz w dużej mierze także przez ciężkie samochody dostawcze. Największą uciążliwość hałasu obserwuje się na obszarach o zwartej zabudowie Planowana obwodnica Sośnicowic ma za zadanie zmniejszenie oddziaływania hałasu komunikacyjnego w samym mieście przez skanalizowanie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowy miejskiej.

Czynności prowadzące do zmniejszenia obciążenia hałasem:

- Edukacja na temat uciążliwości hałasu dla środowiska,
- Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska i jej aktualizacja,
- Utrzymywanie dróg na terenie Gminy w dobrym stanie technicznym,
- Uwzględnianie szkodliwego wpływu hałasu komunikacyjnego podczas lokalizacji nowopowstających budynków,
- Ograniczanie poziomu hałasu komunikacyjnego przez budowę barier akustycznych, zadrzewianie terenów przyległych do dróg i budowę obwodnicy,
- Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego w mieście i sołectwach Gminy poprzez odnowę nawierzchni dróg.

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono remonty częściowe dróg gminnych, polegające na uzupełnianiu ubytków w nawierzchniach bitumicznych dróg

Sośnicowice - ul. Kasztanowa, ul. Styczyńskiego, ul. Jagiellońska, ul. Zielona

Bargłówek - ul. Stara, ul. Kopanińska, ul. Górna, ul. Tworogowska, ul. Kościela,

Sierakowice - ul. Górna, ul. Pocztowa, ul. Długa, ul. Lipowa, ul. Wiejska, ul. Kasztanowa,

Rachowice - ul. Piękna

Koźłów - ul. Ułańska, ul. Marcina, ul. Podlesie, ul. Mała

Łany Wielkie - ul. Wiejska

Smolnica - ul. Dębowa, ul. Graniczna, ul. Szkolna, ul. Ceramików, ul. Łęgowska,

Trachy - ul. Leboszowska, ul. Wolności, ul. Rocha, ul. Spółdzielcza, ul. Zamojska

Łączna powierzchnia wykonanych uzupełnień w nawierzchni dróg gminnych w okresie sprawozdawczym wyniosła 3.334 m² .

Zmodernizowana została również droga wojewódzka 408 ul. Kozielska w Sierakowicach na długości 1,5 km. Została sfrezowana stara nawierzchnia drogi i następnie położono nową nakładkę asfaltową.

Nowa nawierzchnia bitumiczna została położona również na drodze wojewódzkiej 919 ul. Raciborska w Bargłównie na długości 1,75 km

W 2007r. przeprowadzono remont drogi powiatowej NR 2916 S ul. Smolnicka w Sośnicowicach na długości 0,8 km

OCHRONA PRZYRODY

Powierzchnię terenu zamkniętego granicami administracyjnymi Gminy Sośnicowice w ok. 58% zajmują lasy, mogące zawierać w swym obrębie gatunki roślin i zwierząt cenne z gatunkowego punktu widzenia. Tak, więc ważna jest ochrona tych obszarów poprzez pozostawianie w drzewostanach dojrzałych do wyřębu wybranych starych drzew do ich fizjologicznej starořci oraz drzew dziuplastych, zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych, zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych i olsów, inicjowanie i uznawanie kęp odnowienia naturalnego, zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych bagien i torfowisk, w trakcie prac odnowieniowych i zalesieniowych na granicy: „las – pole” – tworzenie pasa ochronnego złożonego z niskich drzew i krzewów, stosowanie zabiegów profilaktycznych oraz biologicznych i mechanicznych metod ochrony lasu.

Również zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce, lasy i zadrzewienia o charakterze rekreacyjnym oraz zieleń towarzysząca zabudowaniom są ważnym elementem przyrodniczym Gminy, wymagającym pielęgnacji i ochrony, zwłaszcza w przypadku, gdy mają postać obiektów objętych ochroną konserwatorską wpisanych do rejestru zabytków. Przykładem takiego obiektu jest pałac wraz z otoczeniem parkowym w Sośnicowicach. Wskazane jest również, aby ochroną objąć elementy zieleni o wysokich wartościach historycznych, kulturowych i przyrodniczych.

Ochronę elementów przyrody na terenie Gminy Sośnicowice realizuje się poprzez:

- Utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych: ścieżka przyrodniczo-kulturowa – okolice Kozłowa – Las Dąbrówka oraz zespół obiektów kuźni miedzi i założenie folwarczne,
- Ujednolicenie tras, nazewnictwa i oznakowania ścieżek rowerowych,
- Organizacja programu edukacji ekologicznej dla szkół podstawowych i gimnazjów,
- Rewaloryzacja zespołów pałacowo-parkowego i folwarcznych,
- Realizacja ciągów zieleni izolacyjno-osłonowej w strefie przebiegu autostrady A-4;
- Objęcie ochroną prawną w formie „pomników przyrody” drzew o charakterze pomnikowym; prace pielęgnacyjno-konserwacyjne w starodrzewiach;
- Wprowadzenie zieleni wysokiej w rejonie składowiska odpadów „Smolnica”;
- Zalesianie gruntów porolnych;
- Ochrona czynna roślinności łęgowej w dolinach rzeki Bierawki i innych cieków.
- Nasadzenia drzew w ramach rekompensaty za usunięte drzewa na terenie Gminy.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Rozwój edukacji ekologicznej, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy to jedno z głównych działań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska. Dzieci i młodzież z przedszkoli i szkół prowadzonych przez Gminę wykazują duże zaangażowanie w sprawy ochrony środowiska, co wpływa bezpośrednio na kształtowanie właściwych proekologicznych postaw. Dlatego głównym miejscem dla edukacji zawsze będzie szkoła. Dzięki zmianie zachowań dzieci i wszczepianiu prawidłowych nawyków kształtuje się świadomość ekologiczną młodzieży.

W programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów, czy zajęć plastycznych.

Edukacja ekologiczna w przedszkolu ma na celu wzmacnianie więzi ze środowiskiem przyrodniczym poprzez:

- -zapoznanie dzieci z ekosystemami- las, woda, powietrze
- -prowadzenie zajęć dotyczących zanieczyszczeń środowiska, zbiórki i segregacji odpadów
- -czynny udział w akcji „Posadź swoje drzewko”- organizowanej przez Fundację Ekologiczną Silesia.
- udział w akcjach: „Święto Ziemi”, „Sprzątanie Świata”
- organizację zajęć plastycznych z wykorzystaniem okazji przyrodniczych,
- aktywne włączenie się do działań podjętych przez Gminę- segregacja odpadów
- organizowanie spotkań z osobami działającymi na rzecz ochrony przyrody oraz ekologii
- coroczne pasowanie starszaków na „Strażników przyrody”
- przygotowywanie inscenizacji przyrodniczych
- edukacja dorosłych- publikacje w kącikach dla rodziców, udział w konkursach
- propagowanie zdrowego stylu życia
- Rozbudzenie potrzeby kontaktów z przyrodą
- Uświadomienie znaczenia i piękna przyrody
- Uświadomienie odpowiedzialności za stan środowiska w najbliższym otoczeniu
- Zaznajomienie z podstawowymi zasadami ochrony środowiska
- Rozumienie konieczności przestrzegania zasad ochrony przyrody i środowiska
- Postrzeganie norm ekologicznych przez samych siebie i innych
- Poznanie pojęcia „odpady”, źródła i rodzaje odpadów w środowisku lokalnym

Edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na lekcjach przyrody, techniki i na innych przedmiotach w postaci ścieżek ekologicznych, konkursów i doraźnych akcji.

Główne cele edukacji ekologicznej;

- uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
- rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym,
- zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu,
- poznanie współzależności człowieka i środowiska,
- wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko i rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.
- poznawanie i uświadamianie zagrożeń środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu, w kraju i na świecie;

- uczenie szacunku do przyrody;
- umiejętność obserwacji zjawisk przyrody,
- umiejętność opisywania zjawisk przyrodniczych;
- dbałość o tereny zielone;
- uświadamianie przyczyn i skutków zmian w atmosferze, w wodzie i na ziemi;
- wyrabianie pozytywnej i aktywnej postawy wobec przyrody;
- umiejętność sortowania odpadów;
- uświadamianie znaczenia recyklingu;
- poznawanie problemów ekologicznych współczesnego świata.

Dzieci uświadamiają sobie zagrożenia, jakie czyhają na środowisko w miejscu zamieszkania uczestnicząc aktywnie w akcjach organizowanych w szkole i mających również zasięg ponad lokalny, jak:

1. „Sprzątanie Świata” corocznie we wrześniu (szkolne inscenizacje i akcja sprzątania w okolicy)
2. „Dzień Ziemi” zawsze w kwietniu (szkolne inscenizacje, konkursy plastyczne i wiedzy o ekologii udział w konkursach zewnętrznych)
3. Akcja „Posadź swoje drzewko” organizowanej przy współpracy z Fundacją ekologiczną Silesia, która wspiera finansowo nasadzenia drzew na terenie szkół (nowe nasadzenia w latach 2006, 2007, 2008)
4. Akcja ochrony kasztanowców przed szrotówką kasztanowcowiczką poprzez jesienne grabienie liści spod zarażonych drzew
5. Wyjazdy do „Międzynarodowego Miasteczka Ekologicznego” w Rogoźniku.
6. Wyjazdy na wycieczki turystyczno- krajoznawcze (Park Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych w Rudach Wielkich, rezerwat – Łęszczok, gospodarstwa agroturystyczne, ścieżki przyrodnicze w Rachowicach i w Smolnicy)

Proekologiczną działalność realizowaną w szkołach wspierają coroczne wyjazdy klasy trzeciej na „Zielone Szkoły”, gdzie dzieci w ramach prowadzonych zajęć zwiedzają też nadmorskie Parki i rezerваты przyrody.

Edukacja ekologiczna prowadzona wśród mieszkańców gminy

- informacje, artykuły w prasie lokalnej „Miasteczko” dotyczące ochrony środowiska poprzez prawidłowe postępowanie z odpadami komunalnymi, wywiązywanie się z obowiązków wynikających z Regulaminu utrzymywania czystości i porządku na terenie miasta i gminy Sośnicowice, korzystanie z usług uprawnionych podmiotów w zakresie usuwania odpadów komunalnych i wywozu nieczystości ciekłych.
- rozprowadzanie wśród mieszkańców kalendarzy propagujących selektywną zbiórkę surowców wtórnych z terminami ich wywozu,
- w gazetce Miasteczko umieszczane były informacje dotyczące dofinansowania unieszkodliwiania azbestu,
- informacje rozsyłane do sołtysów poszczególnych miejscowości dotyczące szkodliwości wypalania traw, W związku z wiosennym okresem wypalania traw i pozostałości roślinnych wystosowano do mieszkańców apel o przestrzeganie zakazu wypalania traw wynikającego z ustawy o ochronie przyrody. Wypalanie traw wyrządza olbrzymie szkody w środowisku naturalnym i powoduje wzrost zagrożenia pożarowego.

Poniżej przedstawiono programy edukacyjne realizowane w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę.

Edukacja ekologiczna oraz działania proekologiczne prowadzone w Gminnym Przedszkolu w Bargłówce

Wszyscy zgadzamy się, iż w XXI wieku troska o środowisko jest rzeczą niezbędną dla przetrwania ludzkości. Nie można niedoceniać roli edukacji ekologicznej w prawidłowym wychowywaniu dzieci, uczenia ich szacunku dla przyrody i zwiększaniu świadomości ekologicznej.

Edukacja ekologiczna powinna pomóc dziecku w ukształtowaniu świadomego, przyjaznego odnoszenia się do natury i wszelkich form życia, także do własnego ciała i umysłu. Dziecko w wieku przedszkolnym staje się coraz sprawniejsze. Poznawanie świata za pomocą działania i zmysłów jest dla niego sprawą naturalną. Jako motto w pracy z nimi dobrze byłoby pamiętać słowa przysłowia chińskiego :

Słyszę- Zapominam,
Widzę- Pamiętam,
Czynię- Rozumiem.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO DZIECI

- Warsztaty ekologiczne i przyrodnicze w terenie

w związku z tym ,że przedszkole mieści się bardzo blisko lasu, organizujemy częste spacer i wycieczki po lesie. Wiadomości zdobyte na takich zajęciach trwale zapadają w pamięć dzieci, gdyż poparte są ich własnymi obserwacjami i doświadczeniami.

Dzieci oprócz podziwiania i doceniania roli roślin i zwierząt dla środowiska, mogą przyjrzeć się i zaobserwować niszczenie przyrody przez ludzi i wyciągać odpowiednie wnioski

- prace praktyczne na rzecz ochrony i kształtowania środowiska,-
udział w akcji „ Posadź swoje drzewko” Fundacji ekologicznej „ Silesia”

**- udział w akcjach związanych z ochroną naturalnego środowiska
człowieka, udział w akcji „Sprzątanie ziemi”**

- zajęcia i konkursy o tematyce ekologicznej,- segregacja odpadów, surowce wtórne, szanowanie wody, utylizacja śmieci

- propagowanie idei ochrony i kształtowania środowiska człowieka,-
artykuły zawieszane na gazetce dla rodziców

- przeglądanie czasopism, albumów przyrodniczych oraz innych źródeł wiedzy o stanie i pięknie środowiska przyrodniczego oraz jego ochronie i kształtowaniu.

- uroczystości – np., dzień wiosny(21.03),dzień ekologa (30.09)

Edukacja ekologiczna jest nierozłącznie związana z działalnością promującą zdrowy styl życia. W przedszkolu wiosną i jesienią dzieci same przygotowują sobie kolorowe śniadanie używając nowalijek i zdrowej żywności oraz przygotowują sałatki i soki , używając warzyw i owoców przyniesionych ze swojego ogródka.

Gminne Przedszkole w Rachowicach

Jestem małym EKOLOGIEM
O przyrodę zawsze dbam.
Chce by na naszej pięknej Ziemi
Przyjemniej żyło się nam!

Nasze przedszkole realizuje systematycznie edukację ekologiczną i prowadzi działania proekologiczne. Jest ona realizowana w najbliższym środowisku dziecka: ogród przedszkolny, las, sad, pole, łąka, poprzez organizowane spacery i wycieczki. Dzieci mając kontakt z przyrodą, poprzez bezpośrednią obserwację, zabawy badawcze zapoznają się ze światem roślin, zwierząt, ptaków oraz z podstawowymi zasadami ochrony przyrody. Jak co roku organizujemy więc spacery ścieżką edukacyjną, gdzie dzieci dostrzegają i przeżywają piękno przyrody, rozmawiają z leśniczym. Prowadzone zajęcia w terenie zbliżają dzieci do przyrody, zdobywają one praktyczną wiedzę, doświadczają emocji, radości i zaspokajają swoją ciekawość i uczą się podstawowych zasad zachowania.

W latach 2006-2008 braliśmy udział w akcji „Sprzątanie świata”, w czasie której dzieci mają możliwość posprzątania swojego podwórka przedszkolnego i obejścia wokół przedszkola. Akcja kończy się pieczeniem kiełbasek i wpływa na wzrost świadomości ekologicznej wśród dzieci i dorosłych.

Świadomość ekologiczna dzieci przejawia się również w ich pracach plastycznych. Nasze przedszkole bierze udział w licznych konkursach plastycznych organizowanych np. przez Nadleśnictwo Rudziniec i powiat Gliwice. W roku szkolnym 2006/2007 braliśmy udział w konkursie „Las w jesiennych kolorach” oraz w konkursie ekologicznym organizowanym przez Miejskie Przedszkole Nr 21 w Gliwicach „Woda naszym skarbem”, na którym nasze dzieci zdobyły dwa wyróżnienia oraz konkursach organizowanych przez Ochotniczą Straż Pożarną „Młodzież zabiega pożarom”. Nasz przedszkolak w roku szkolnym 2006/2007 zdobył I miejsce w gminie w swojej kategorii oraz III miejsce w powiecie gliwickim.

Przedszkolaki prowadzą systematyczną obserwację roślin ozdobnych, a także zielonych hodowli prowadzonych w kąciakach przyrody w salach. Dzięki prowadzenia zielonej hodowli dzieci mogą spożywać zdrową żywność, wykorzystując szczypior, rzeżuchę jako dodatek do kanapek przez cały rok. Dzieci mają możliwość suszenia różnych pestek, nasion, zbierania suszu do kąciaka przyrody, który wykorzystują do dekoracji, jako pokarm dla ptaków, ponownego wysiewu oraz jako materiał na zajęcia.

Edukacja ekologiczna jest nierozłącznie związana z działalnością promującą zdrowy styl życia. W naszym przedszkolu na wiosnę dzieci same przygotowują sobie kolorowe śniadanie używając nowalijek i zdrowej żywności oraz przygotowują sałatki, używając warzyw przyniesionych ze swojego ogródka.

Od pierwszych chwil w przedszkolu kształtujemy poczucie odpowiedzialności za stan przyrody. Dzieci już od najmłodszych lat muszą być świadome, że niszcząc kartki – zubożają lasy, że śmieci należy segregować, że myjąc zęby należy zakręcać kran oszczędzając w ten sposób wodę itd. Edukacja ekologiczna dziecka polega więc na łączeniu ze sobą szeregu elementów związanych z codziennym życiem. Dzieci wzbogacają swoją wiedzę i umiejętności również poprzez organizowane dla nich zajęcia oraz udział w teatrzykach o treści ekologicznej. W roku szkolnym 2007/2008 dzieci z naszego przedszkola brały udział w teatrzyku pt. „Przygody Kota Leona”, w czasie którego uczyły się zasad zachowania w lesie i segregowania śmieci.

Od dwóch lat nasze przedszkole bierze udział w akcji ekologicznej „Posadź swoje drzewko”, organizowanej przez Fundację Ekologiczną „Silesia” w Katowicach. Dzieci mają możliwość posadzenia swojego drzewka. Dzięki takim akcjom poprawia się wygląd naszego otoczenia a dzieci mogą bawić się w zdrowym, pozbawionym spalin środowisku.

Gminne Przedszkole Kozłów ul. Marcina 33

Tematyka edukacji ekologicznej w przedszkolu przewija się bardzo często. W jej zakres wchodzi różnego rodzaju działania mające na celu między innymi:

1. Uświadomienie dzieciom, że życie bez kontaktu z przyrodą jest niemożliwe. Wszystko, co jest człowiekowi niezbędne do życia czerpie on ze środowiska
2. Pogłębianie wiadomości na temat roślin i zwierząt żyjących na ziemi.
3. Uświadomienie dzieciom, że każda istota żywa ma prawo do godnego życia.
4. Kształtowanie podstawowych zasad z ochrony środowiska.
5. Kształtowanie umiejętności racjonalnego korzystania ze zasobów przyrody.
6. Rozwijanie aktywnych form wypoczynku na łonie natury.
7. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego.

Wyżej wymienione cele realizuje się poprzez:

- Organizowanie systematycznych wycieczek do lasu w różnych porach roku.
- Rozwijanie u dzieci wiedzy na temat znaczenia lasu dla ludzi i zwierząt
 - źródło świeżego powietrza
 - niwelacja zanieczyszczeń
 - naturalne środowisko zwierząt dziko żyjących
 - źródło pokarmu dla ludzi
 - źródło pokarmu dla zwierząt
- Kształtowanie u dzieci aktywnej postawy wobec ochrony lasów przez zapoznanie ich z groźącymi niebezpieczeństwami;
 - nadmierne wycinanie drzew
 - zaśmiecanie lasu
 - zanieczyszczanie środowiska
 - kłusownictwo
 - kwaśne deszcze
 - pożary lasu
- Uczenie dzieci opiekuńczego stosunku do zwierząt.(dokarmianie)
- Ustalanie wspólnie z dziećmi sposobów ochrony powietrza – znaczenie zieleni jako filtra powietrza.
- Zapoznanie dzieci z krążeniem wody w przyrodzie i formami jej zanieczyszczenia.
- Ustalanie sposobów oszczędzania i ochrony wody:
 - staranne zakręcanie wody
 - oszczędne korzystanie z wody podczas kąpieli
 - nie zaśmiecanie zbiorników wodnych
 - budowanie oczyszczalni ścieków
- Ustalanie przyczyn skażenia gleby i sposobów jej ochrony:
 - ograniczanie używania nawozów sztucznych do użyźniania gleby na rzecz naturalnych
 - nie wylewanie do gleby odpadów chemicznych
 - konieczność segregowania śmieci i ich powtórnego przerobu – recykling
- Wspólny udział w akcjach ogólnopolskich „Sprzątanie świata”, „Tydzień ziemi” – sprzątanie terenu wokół naszego budynku – znaczenie akcji dla życia na ziemi.
- Uświadomienie dzieciom niebezpieczeństw groźących życiu ludzi spowodowanych zanieczyszczeniem i degradacją środowiska.

- Zwracanie uwagi dzieci na problemy ochrony środowiska przez używanie jednorazowych opakowań.
- Wiosną i jesienią tego roku braliśmy udział w akcji „Posadź swoje drzewko”, w związku z tym nawiązaliśmy współpracę z fundacją ekologiczną „Silesia” w Katowicach, która finansuje wyżej wymienioną akcję. Dzięki akcji zagospodarujemy nasz ogródek, a dzieci uczą się szacunku do przyrody.

**Informacja na temat realizacji edukacji ekologicznej
w Gminnym Przedszkolu w Sierakowicach
w latach szkolnych 2006-2008**

Edukacja ekologiczna na poziomie dziecka w wieku przedszkolnym odbywa się poprzez zabawę oraz bezpośredni kontakt z przyrodą. Poznając przyrodę i podstawowe prawa nią rządzące, dziecko poznaje współzależności występujące w tym świecie, dostrzega czynniki sprzyjające i zagrażające środowisku naturalnemu. W Gminnym Przedszkolu w Sierakowicach w latach 2006-2008 podjęto następujące działania proekologiczne i przeprowadzono następujące zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej:

- Udział w akcji „Światowy dzień ziemi” – rozumienie konieczności sprzątnięcia i segregowania śmieci, rozwijanie chęci dbania o estetykę najbliższego otoczenia.
- Udział w akcji „ Posadź swoje drzewko”- organizowanej przez Fundację Ekologiczną Silesia
- Spotkanie z pracownikami Kopalni Piasku w Kotlarni – pogadanka na temat dozwolonej i niedozwolonej eksploatacji surowców naturalnych i bogactw.
- Ekspozowanie kącika przyrody w salach zajęć – gromadzenie okazów, prowadzenie hodowli i eksperymentów.
- Udział dzieci w przedstawieniu teatralnym związanym z segregowaniem śmieci.
- Dokarmianie ptaków zimą i zbudowanie karmników.
- Organizowanie zajęć plastycznych z wykorzystaniem okazów przyrodniczych.
- „Młodzi ornitolodzy” – cykl zajęć poświęcony ptakom, ich ochronie i dokarmianiu. Założenie budek lęgowych na terenie ogrodu przedszkolnego.
- „ Śląsk moje miejsce na ziemi” cykl zajęć związanych z edukacją regionalną połączony z treściami ekologicznymi. Udział przedszkola w ogólnopolskim konkursie plastycznym poświęconym temu tematowi.
- „ Z ekologią za pan brat” - cykl zajęć poświęcony ochronie środowiska i segregacji śmieci.
- Wyposażenie placówki w książki o tematyce ekologicznej oraz zakupienie programu komputerowego „Maluch poznaje ekologię”.

Edukacja ekologiczna realizowana w przedszkolu w Smolnicy w latach 2006-2008

Edukacja ekologiczna dzieci, już od najmłodszych lat ich życia jest podstawą i warunkiem do racjonalnego postępowania w duchu szacunku do przyrody i jej ochrony.

Od roku szkolnego 2006/2007 do obecnie, realizuję w przedszkolu program autorski z edukacji ekologicznej. Program „Ten piękny, tajemniczy świat” opracowałam w oparciu o podstawę programową wychowania przedszkolnego. Działania z zakresu edukacji ekologicznej ujęte w programie skierowane są do dzieci przedszkolnych już od czwartego roku życia. Program ma na celu poszerzenie i pogłębianie wiadomości w tym zakresie.

Aby wzmocnić efektywność programu i uatrakcyjnić jego formę włączyłam w plan jego realizacji kilka dodatkowych elementów, które realizuję do teraz:

- Współpraca z nadleśnictwem – Leśna ścieżka przyrodniczo- edukacyjna
- Wycieczki tematyczne – zoo w Opolu, Park Leśny w Ustroniu, oczyszczalnia ścieków w Smolnicy
- Prezentacja multimedialna : „ Świat potrzebuje naszej pomocy”
- Coroczny udział w akcji „Sprzątanie świata”
- Kącik przyrodniczy w przedszkolu
- Segregacja odpadów do różnych kontenerów lub worków
- Uczestniczenie w zbiórce surowców wtórnych
- Udział w teatrzykach dziecięcych traktujących o zachowaniach proekologicznych: „ Leśna przygoda kota Leona”
- Udział w konkursie plastycznym: „ Jak dzieci dbają o środowisko” oraz „ Zapobieganie pożarom”
- Przeprowadzenie zajęć otwartych dla rodziców z zakresu ekologii: „ Dobre rady na złe odpady”
- Pasowanie dzieci na strażników przyrody
- Segregowanie odpadów po zajęciach.
- Wykorzystanie odpadów na zajęciach plastyczno – technicznych (patyczki, tekturki, pojemniczki po lodach, jogurtach, szmatki).
- Posadzenie drzewek w ogródku przedszkolnym i pielęgnowanie ich.
- Zgaduj – Zgadula: „ Co wiem o przyrodzie wiosennej?”
- Zagadki i rebusy o tematyce wiosennej.
- Poznanie wierszy i piosenek związanych z tematyką wiosenną
- Spacer i wycieczki – pozytywne i negatywne zmiany krajobrazowe w najbliższym otoczeniu.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH ZAJĘĆ Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ I DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH W GMINNYM PRZEDSZKOLU W TRACHACH W ROKU SZKOLNYM 2006/2007, ORAZ W ODDZIALE ZAMIEJSCOWYM W TRACHACH W ROKU SZKOLNYM 2007/2008 W GRUPIE MIESZANEJ(3,4,5,6-latki)

2006,2007,2008.r

-Los ptaków i zwierząt w okresie zimy-20.02.2006-24.02.2006.r

Poznanie wybranych ptaków przylatujących do Polski z dalekiej

Północy ,poznanie ich wyglądu i zwyczajów.

KOCHAJMY PTAKI-zajęcie otwarte dla rodziców-rozpoznawanie i nazywanie ptaków „domatorów i podróżników”-Rozmowa o roli ptaków w przyrodzie.

Dokarmianie ptaków w zimie-karmiki

LAS W ZIMIE-rozpoznawanie i nazywanie zwierząt i ptaków

Żyjących w naszych lasach ,oglądanie śladów na śniegu, rozpoznawanie zwierząt po śladzie.

-WOKÓŁ BIEGUNÓW ZIMNA-poznanie różnych środowisk klimatycznych -

13.032006-17.03.2006r. ARKTYKA ,ANTARKTYDA-Zwierzęta zamieszkujące te

obszary ,ludzie –ESKIMOSI-zwyczaje i sposób ich życia. Poznanie charakterystycznych zwierząt-pingwin, niedźwiedź polarny

UDZIAŁ DZIECI W PRZEDSTAWIENIU TEATRU LALKI I AKTORA „BAJU BAJ” pt”.BAŁWANKOWE SERDUSZKO”(17.03.2006.r)

-ODCHODZI ZIMA-(20.03-24.03.2006) PIERWSZY DZIEŃ WIOSNY-dostrzeganie

zmian zachodzących w przyrodzie, udział dzieci w tradycyjnym pożegnaniu zimy

topienie Marzanny (zwrócenie uwagi na konieczność dbania o środowisko i nie zanieczyszczania rzek (wrzucanie kukły do wody)

-DBAMY O NASZE ŚRODOWISKO NATURALNE-(19.04-22.04) –rozmowa na temat

środowiska czym ono jest (powietrze woda przyroda ,różne środowiska, klimaty,)

DZIEŃ ZIEMI-22.04.-ROZMOWA na temat konieczności dbania

o nasze środowisko, o niszczycielskiej ingerencji człowieka ,oraz o zagrożeniach naszej

planety.-dziura ozonowa ,smog, ocieplenie klimatu .spacer po najbliższej okolicy,

dostrzeganie nie tylko piękna przyrody ale także zanieczyszczeń w najbliższej okolicy.

Sprzątanie ogrodu przedszkolnego.

-WIOSNA W POLU NA ŁĄCE I W OGRODZIE-24.04-28.04.2006.r-zmiany w

przyrodzie ,zakładanie gniazd prace w ogrodzie i na polu .

ZWIERZĘTA EGZOTYCZNE -15.05.-19.05.-rozpoznawanie i nazywanie zwierząt na

mapie świata dla dzieci wskazanie kontynentów na których występują, poznanie

zwierząt zamieszkujących naszą szerokość geograficzną

WYCIECZKA DO ZOO W OPOLU-22.05.2007.r

WIEJSKIE PODWÓRKO- 12.06-16.06 –ROZPOZNAWANIE I NAZYWANIE ZWIERZĄT i ptactwa domowego rozmowa na temat korzyści płynących z ich hodowli ,słuchanie i rozpoznawanie głosów zwierząt

16.06.-WYCIECZKA NA WIEJSKIE PODWÓRKO-obserwowanie zwierząt hodowlanych oglądanie maszyn rolniczych –poznanie ich przeznaczenia.

WRACAMY Z WAKACJI-03.09.2007 –01.09.-05.09 .2008 rozmowa o wakacyjnych wyjazdach, wskazanie na mapie miejsc ich pobytu ,omówienie miejsc wakacyjnego wypoczynku-góry, jeziora, morze, słuchanie odgłosów przyrody, rozpoznawanie i nazywanie ich -.

Warzywa i kwiaty z naszych ogrodów-10.09-14.09.07r-08.09-12.09.2008r -rozmowa na temat uprawianych warzyw w ogródkach ,oraz kupowanych w sklepie ,i ich znaczenie dla prawidłowego i zdrowego odżywiania,

CO NAM DAJE LAS 17.09-21.09.07 -15.09-19.08.2008.r ROZMOWA na temat korzyści jakie człowiek ma z lasu podkreślenie potrzeby właściwego zachowania w lesie oraz uświadomienie o potrzebie właściwego korzystania człowieka z „darów natury”-wycieczka do lasu

Udział dzieci w przedstawieniu teatryku „Przygody jeża Kolczatka”-WŁAŚCIWE ZACHOWANIE W LESIE I OCHRONA ZWIERZĄT

Udział dzieci w przedstawieniu teatryku z Krakowa -28.10.08- „-Zwierzęta z leśnej polany”- dzieci poznają sposoby segregacji ,śmieci ,nie zaśmiecania środowiska przyrodniczego.-lasy ogrody parki, ulice.

WYCIECZKA DO PARKU DINOZAURÓW-06.2008r-poznanie wymarłych gatunków zwierząt.

Bezpieczne używanie urządzeń elektrycznych –zapoznanie dzieci z różnymi źródłami energii i ich znaczenia dla człowieka i środowiska przyrodniczego-zabawy edukacyjne, oglądanie filmu-14.10.2008.r

Przygotowanie ludzi do zimy-11.2007/2008r-uświadomienie dzieciom o konieczności dostosowania ubioru do pory roku-rozmowa na temat ocieplania się klimatu ,zagrożeń jakie powoduje zanieczyszczenie środowiska człowieka.

Gminne Przedszkole
w Łanach Wielkich
ul. Wiejska 9

Informacja dotycząca działań w ramach edukacji ekologicznej w przedszkolu.

W przedszkolu ekologii uczy się poprzez zabawę,
działania proekologiczne :

- Udział w akcji „Sprzątania Świata”
- Rozkładanie karmników
- Udział w akcji „Posadź swoje drzewko”

oraz cykl zajęć dydaktycznych

- Wydobywamy zieleń z odpadów z wykorzystaniem filmu dla dzieci na temat standardów selektywnej zbiórki odpadów
- Zostań małym ornitologiem
- Z ekologią za pan brat
- Prowadzenie kącika przyrody
- Udział w konkursach

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH ZAJĘĆ Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ I DZIAŁAŃ PROEKOLOGICZNYCH W MIEJSKIM PRZEDSZKOLU W SOŚNICOWICACH W GRUPIE MIESZANEJ (3,4,5 LATKI)

Wiedza, którą dzieci przyswajały w ciągu roku szkolnego 2007/08 była podzielona na tematy tygodniowe, zawierające treści z zakresu edukacji w zakresie mowy i myślenia, społeczno – moralnej, przyrodniczej, matematycznej , zdrowotnej, ruchowej, muzycznej , technicznej. Treści programowe interpretowano według potrzeb i zainteresowań dzieci oraz ich możliwości.

Jednym z obszarów była edukacja przyrodnicza. W czasie zajęć starano się przekazać wiedzę na temat świata roślin i zwierząt, sposobów ich życia, zwyczajów a także wzbudzić stosunek uczuciowy i nauczyć gotowości do chronienia wszystkiego co żywe.

Pierwszym etapem edukacji ekologicznej było nauczenie dzieci dostrzegania piękna otaczającego świata, aby potem rozumiały, że człowiek będący częścią przyrody , nie tylko ją niszczy , ale może także ratować oraz uświadomienie, że ochronę tego świata można rozpocząć od najbliższego środowiska.

Tematyka zajęć z zakresu edukacji przyrodniczej w poszczególnych miesiącach przedstawiała się następująco:

WRZESIEŃ

Obserwowano i omówiono zmiany zachodzące w przyrodzie wraz ze zmianą pory roku – wygląd polskiej „Złotej jesieni”. Dzieci dowiedziały się dlaczego jesienią liście zmieniają barwę i opadają

III tydzień – temat tygodnia „**JESIEŃ W SADZIE**”

IV tydzień - temat tygodnia „**JESIEŃ W OGRODZIE**”

Dzieci zapoznały się z rodzajami prac jakie należy wykonać jesienią w ogrodzie i sadzie. Poznały podstawowe narzędzia wykorzystywane do pracy w ogrodzie. Dowiedziały się jakie plony przyroda daje ludziom w zamian za odpowiednie zabiegi „pielęgnacyjne”. Dzieci uczyły się rozpoznawać warzywa i owoce różnymi zmysłami .

PAŹDZIERNIK

I tydzień- temat tygodnia „**JESIEŃ W PARKU**”

W ciągu tygodnia odbyliśmy kilka spacerów do parku, zbieraliśmy kolorowe liście oraz inne „skarby” do kącika przyrodniczego, a także do prac plastycznych (nasiona, szyszki, żołądźcie) Dzieci zachwycaly się kolorami jesieni. Uświadomiono dzieciom jak smutny ,szary i brzydki byłby świat, pozbawiony roślinności. Przy tej okazji omówiono drogocenny wpływ drzew na czystość powietrza jakim oddychamy. Dzieci wypowiadały się na temat „Dlaczego lubimy odpoczywać w parkach i lasach”

II tydzień -temat tygodnia „**JESIEŃ W LESIE**”

Podczas zajęć w drugim tygodniu dzieci poznały różne rodzaje lasów: iglaste i liściaste; oraz nazwy drzew iglastych i liściastych. Dzieci uczyły się prawidłowego bezpiecznego zbierania grzybów.

Przybliżono także rolę lasów w przyrodzie i konieczność przestrzegania zasad ich ochrony. Omówiono czynniki wpływające niszcząco na przyrodę;

Starano się rozwinąć emocjonalną więź z przyrodą, wrażliwość na jej piękno oraz właściwy stosunek do niej. Przeprowadzono ćwiczenia wyobraźni. „ Prośby lasu” Dzieci bezbłędnie podawały swoje propozycje .

W tym tygodniu odbyło się podsumowanie wiadomości - turniej „ Wiem już wszystko o jesieni” Dzieci rywalizowały odpowiadając na pytania quizu, układając obrazki z części, lepiąc licząc., śpiewając . Na koniec powstały grupowe prace plastyczne „ Pani Jesień”.

III tydzień- temat tygodnia „**ZWIERZĘTA PRZYGOTOWUJĄ SIĘ DO ZIMY**”

Poszerzono wiadomości dotyczące zwierząt, ich przygotowania do zimy (żaba, jeź, niedźwiedź, wiewiórka). Rozmawiano także o jesiennych wędrówkach ptaków. Dzieci poznały również sposoby zabezpieczania roślin przed mrozem.

LISTOPAD

I tydzień- temat tygodnia **„DNI CORAZ KRÓTSZE, WIEJE I PADA”**

W czasie realizacji tej tematyki dzieci poznały oznaki późnojesiennej pogody, uczyły się określać zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla jesieni. Eksperymentowały obserwując siłę i kierunek wiatru. Poznały sposoby wykorzystania siły wiatru. Omówiono także rolę wody w przyrodzie. Dzieci poznały zjawisko krążenia wody na podstawie opowiadania i historyjki obrazkowej „Przygoda kropelki”. Po zabawie badawczej potrafiły samodzielnie odpowiedzieć na pytanie „Skąd się bierze deszcz? Podczas realizacji tego tematu wyjaśniono dzieciom zmiany stanu skupienia wody podczas różnych pór roku (np. zima - zamarzanie, śnieg, lód; wiosna - topnienie; lato – parowanie).

„Burza mózgów” zachęcała przedszkolaki do wypowiedzi na temat: „Co by było, gdyby na świecie zabrakło wody?” Uświadomiono dzieciom, że woda zanieczyszczona i słona nie nadaje się do picia., a co za tym idzie konieczność ochrony przyrody (czystość zbiorników wodnych i oszczędzanie wody). Dzieci poznały sposoby oczyszczania wody

GRUDZIEN

I tydzień- temat tygodnia **„IDZIE ZIMA, ZIMA BIAŁA”**

Omówiono z dziećmi cechy krajobrazu zimowego. Dzieci obserwowały przyrodę w ogrodzie przedszkolnym i najbliższym otoczeniu. Temat ten był inspiracją do powstania wielu prac dziecięcych o tematyce zimowej.

STYCZEŃ

I tydzień- temat tygodnia **„CO WIEMY O PRĄDZIE”**

Podczas tego tygodnia dzieci dowiedziały się jakie są źródła prądu, do czego potrzebny jest prąd i dlaczego należy go oszczędzać.

IV tydzień- temat tygodnia **„DOKARMIAMY PTAKI”**

W tym tygodniu starano się uwrażliwić dzieci na los zwierząt, które nie mogą znaleźć pożywienia .

Rozmawiano o konieczności dokarmiania ptaków w czasie mroźnej zimy, o sposobach udzielania im pomocy. Przedszkolaki dokarmiły ptaki w karmnikach wystawionych do ogrodu przedszkolnego. Uczyły się szacunku, miłości i współczucia dla zwierząt i ptaków.

LUTY

W lutym dzieci wzięły udział w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Ochotniczą Straż Pożarną pod hasłem „ Młodzież przeciwdziała pożarom.”

Na ten temat przeprowadzono pogadankę, która miała uświadomić dzieciom, jak łatwo jest zniszczyć las- „dom zwierząt i roślin” poprzez nieostrożne, nieuważne i bezmyślne postępowanie . Dzieci poznały przyczyny powstawania pożarów. Pod kierunkiem nauczyciela przedszkolaki wykonały zbiorową pracę przestrzenną, która przedstawiała skutki zaśmiecania lasu i zniszczenia jakie pozostawia pożar.

III tydzień – temat tygodnia **„ DBAMY O CZYSTOŚĆ”**

Podczas tego tygodnia oprócz konieczności dbania o własną higienę, poruszono temat czystości wokół nas. Dzieci segregowały klocki, układanki z gramii, ubrania lalek, a także własne prace w teczkach. W rozmowach uświadomiono dzieciom, że sala przedszkolna to mała część naszej planety, o którą trzeba dbać. Dzieci poznały przyczyny zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby.

MARZEC

I tydzień- temat tygodnia „**PO CZYM ROZPOZNAĆ PRZEDWIOŚNIE**”

Podczas realizacji tego tematu dzieci określały zjawiska dla wczesnej wiosny. Stwarzano dzieciom sytuacje umożliwiające bezpośredni kontakt z przyrodą, możliwość obserwowania budzenia się roślin do życia, kiełkowania, pojawiania się pierwszych pączków. Podczas spacerów i wycieczki do parku pokazano dzieciom naturalne okazy i zwiastuny wiosny: przebiśniegi, pąki na drzewach i krzewach; uczono dzieci właściwego zachowania się w parku, nie zrywania kwiatów i gałązek; ochrony przyrody. Nie zapomniano o ptakach wracających z ciepłych krajów. Przypomniano ich wygląd i sposoby budowania gniazd.

IV tydzień- temat tygodnia „**WIOSNA W OGRODZIE**”

Podczas tego tygodnia oprócz omawiania prac jakie należy wykonać wiosną w ogrodzie, dzieci uczyły się rozpoznawać pierwsze wiosenne kwiaty, a także chronione, które pojawiły się w ogrodzie przedszkolnym.

Największą atrakcją dla dzieci było założenie własnych rabatek. Dzieci samodzielnie wysiały kwiaty do swojego kubeczka i podlały. Każde dziecko dbało o swoją roślinkę do momentu wykiełkowania i pojawienia się pierwszych listków. Następnie kwiaty zostały zabrane przez chętne dzieci do własnych ogródków lub posadzone w ogrodzie przedszkolnym. Przy okazji tego tematu powtórzono z dziećmi czynniki niezbędne do prawidłowego wzrostu rośliny. Dzieci samodzielnie dostrzegały różnice w rozwoju roślin w zależności od warunków jakie się im stwarza.

W tym miesiącu przygotowaliśmy zbiorową pracę na konkurs zorganizowany przez Muzeum Górnictwa Węglowego w ramach XV Tygodnia Ziemi w Zabrzu pod hasłem „Nie śmieć”. Każdy przedszkolak w jakimś stopniu przyczynił się do powstania wspólnego dzieła. Naszą pracą plastyczną chcieliśmy uświadomić innym, że łąka tętniąca życiem, pełna barwnych kwiatów i owadów nie musi być marzeniem, jeśli tylko dba się o środowisko i nie wyrzuca śmieci gdzie popadnie.

KWIECIEŃ

I tydzień- temat tygodnia „**MŁODE ZWIERZĘTA**”

Podczas zajęć poszerzono wiedzę dzieci na temat ptaków, sposobów budowania przez nie gniazd- miejsc i materiałów. Dzieci dowiedziały się, że różne ptaki potrzebują różnych warunków do życia i w odmienny sposób troszczą się o swoje potomstwo.

III tydzień- temat tygodnia „**W SŁOŃCU I CIEPLE PRZYRODA ROZKWITA**”

W tym tygodniu dzieci poznawały wpływ słońca na przyrodę, pozytywne działanie promieni słonecznych. Przypomniano, że roślinom do życia potrzebne jest światło, ciepło i woda. Przedszkolaki miały możliwość poznania mieszkańców łąki; słuchały, rozpoznawały i naśladowały odgłosy zwierząt. Wykonały także pracę plastyczną „Kto mieszka na łące”

IV tydzień- temat tygodnia „**NA RATUNEK ZIEMI**”

Wyjaśniono dzieciom słowo „ekologia” Dzieci zapoznały się z wierszem „Apel do ludzi” Po wysłuchaniu skarg powietrza, rzeki, ziemi, drzewa- próbowały odgadnąć kto skarży się na swój los. Historyjka obrazkowa o niewłaściwym zachowaniu się dzieci „Tylko raz” uświadomiła dzieciom jak łatwo jest zniszczyć przyrodę. W tym tygodniu odbyły się również zabawy w terenie (obserwacja otoczenia, zwrócenie uwagi na porządek, ład i czystość), które zakończyły się ustaleniem co można zmienić i poprawić, aby wokół było czystiej, przyjemniej i zdrowiej. Dzieci uczyły się piosenki „Śmieciu precz”, wiersza R. Pisarskiego „Zielone serce”. Podczas zajęć miały okazję wczuć się w życie przyrody podczas udzielania odpowiedzi na pytanie: „Co czuje przyroda, gdy ją niszczą ludzie?” Poruszono także temat zbierania makulatury, aby oszczędzić drzewa przed wycinaniem. Na kolejnych zajęciach z tego tematu dzieci obejrzały inscenizację wiersza „Sznurek Jurka”, a także uczyły się segregacji śmieci. Dzieci mogły dowiedzieć się o zwierzętach i roślinach chronionych w

Polsce, o parkach narodowych, rezerwach przyrody; poznały zasady zachowania się w takich miejscach

W tym tygodniu przedszkolaki wykonały pracę plastyczną z materiałów odpadowych „Stworek - Śmieciorek”

MAJ

II tydzień- temat tygodnia „**ZWIERZĘTA BLISKIE I DALEKIE**”

Przybliżono dzieciom wiadomości o zwierzętach żyjących w Polsce, a także w dalekich krajach.

CZERWIEC

W czerwcu odbyła się wycieczka do Ogrodu Zoologicznego w Opolu, podczas której dzieci mogły pogłębić swoją wiedzę i zobaczyć naturalne okazy różnych gatunków egzotycznych zwierząt.

Raport z podejmowanych działań w zakresie edukacji ekologicznej oraz działań proekologicznych w latach 2006-2008 w Szkole Podstawowej w Sierakowicach

- Apel z okazji Dnia Ziemi
- Akcja „Sprzątanie Świata” poprzedzona pogawędkami (udział wszystkich klas)
- Tematy ekologiczne realizowane w klasach IV-VI na lekcjach przyrody
- Tematy ekologiczne realizowane w związku z analizą prozy i poezji na lekcjach języka polskiego w klasach IV-VI
- Stosowanie metod aktywnych przy propagowaniu ekologicznego stylu życia- zajęcia z wykorzystaniem dramy
- Edukacja ekologiczna na godzinach wychowawczych- dbałość o czystość w środowisku lokalnym i na terenie całej Polski, wdrażanie do poszanowania porządku na terenie klasy i szkoły, rozwijanie rozumienia potrzeby jego stosowania, wykorzystywanie skrzynki na zużyte baterie
- Przygotowanie i udział uczniów klas V i VI w Ogólnopolskim Konkursie Eko-Planeta.

Cele szczegółowe podejmowanych działań proekologicznych w najbliższym środowisku w klasach I-III oraz IV-VI:

Uczeń:

- wymienia działania proekologiczne,
- wymienia czynniki degradujące środowisko, wyjaśnia terminy: opady, segregowanie śmieci, wtórne wykorzystanie
- wymienia jakie są potrzeby najbliższego środowiska,
- podejmuje próby planowania ekologicznego, wyjaśnia dlaczego konieczna jest ochrona środowiska zarówno w regionie, jak i na całym globie.

Realizacja:

- zajęcia w klasie (pogadanki, inscenizacje, zajęcia dramatyczne),
- spacerowanie,
- wycieczki,
- konkursy przyrodnicze,
- prace plastyczne,
- informacje umieszczane w gazetce szkolnej „Pauza”.

Sprawozdanie

z Edukacji Ekologicznej w Szkole Podstawowej w Kozłowie w latach 2005-2008

Edukacja ekologiczna jest w naszej szkole prowadzona w różnych formach zarówno w nauczaniu początkowym, na przyrodzie w klasach starszych, i na innych przedmiotach jak i w postaci ścieżek edukacyjnych, konkursów i doraźnych akcji.

W ramach przedmiotów prowadzimy zajęcia w terenie włączając w to naukę obserwacji i prostych badań przyrody. Często posługujemy się mapą, badamy i zapisujemy zmiany pogody na naszym obszarze w różnych porach roku dokonujemy porównań obserwacji zjawisk zachodzących w przyrodzie. Corocznie zajmujemy się obserwacją zmian w okolicy dokonujących się w wyniku działalności człowieka. W klasach starszych prowadzimy regularne obserwacje klimatyczne i interpretacje takich zmian oraz porównujemy je z tabelami obserwacji dotyczącymi innych regionów świata.

W klasie piątej zapoznajemy się w ramach przyrody z Polską, jej ukształtowaniem, glebami, zasobami wód, Parkami Narodowymi i problemami ekologicznymi naszego kraju. Poznajemy także Parki Narodowe świata i ogólne problemy ekologiczne jak:

globalne ocieplenie klimatu i jego skutki, dziura ozonowa, segregacja i utylizacja śmieci, problemy z zasobami wód na świecie, ochrona terenów i okazów flory i fauny.

Przez cały rok przewija się w naszej działalności troska o wychowanie nowego pokolenia w duchu uświadomienia istnienia globalnych problemów ekologicznych. Przejawia się ta praca również w postaci współpracy –korelacji między przedmiotowej gdzie łączy się np. *przyrodę z matematyką* przy opracowaniu diagramów klimatycznych, stopni zanieczyszczenia wody i powietrza, *-przyrodę z historią* omawiając kolonizację świata i jej wpływ na stan zagospodarowania zdobytych terenów, *j. polski, plastykę, muzykę z przyrodą* poprzez coroczny udział w konkursie o tematyce ekologicznej organizowanym przez zabrzańskie Muzeum Miejskie, gdzie dzieci mogą zaprezentować zagadnienia ekologiczne przejawiając różnorodne formy twórczości (gry ekologiczne, wiersze, piosenki, prace plastyczne). Współpracujemy też z Nadleśnictwem Rudziniec biorąc udział konkursach (plastycznych propagujących ochronę lasów) i różnych akcjach. (dokarmianie zwierząt w tym ptaków). Dzieci uświadamiają sobie zagrożenia jakie cychają na środowisko w miejscu zamieszkania uczestnicząc aktywnie w akcjach organizowanych w szkole i mających również zasięg ponadlokalny jak:

7. „Sprzątanie Świata” corocznie we wrześniu (szkolne inscenizacje i akcja sprzątania w okolicy)
8. „Dzień Ziemi” zawsze w kwietniu (szkolne inscenizacje, konkursy plastyczne i wiedzy o ekologii udział w konkursach zewnętrznych)
9. Kontynuacja prac związanych z powstaniem na terenie szkoły przyszkolnego ogrodu i związana z tym współpraca z fundacją ekologiczną Silesia, która wspiera finansowo nasze projekty ogrodów (nowe nasadzenia w latach 2006, 2007,2008)
10. Udział w ogólnopolskiej akcji „Pomóżmy kasztanowcom” ,zorganizowanej na naszym terenie przez Nadleśnictwo Rudziniec 2007
11. Udział w trzydniowych zajęciach warsztatowych w Jurze Krakowsko-częstochowskiej klasy Lutowiec 6 maj 2006.
12. Udział w wyjeździe do Ojcowskiego Parku Narodowego uczniów klas 13 maj 2008.
13. Przyjazdy grup teatralnych i przedstawienie na terenie szkoły dla wszystkich uczniów spektakli o tematyce ekologicznej, profilaktycznej- Teatr Fenix „Wycieczka na wyspy wspaniałe”01.02.2006, „Wędrówka po krajach europejskich, 14.11.2006,
14. Udział w przedstawieniu edukacyjno-profilaktycznym J. Długotęckiej „Zagrożenia oraz wady dziś wkładamy do szuflady”-15.09.2007r.
15. Wycieczka rowerowa do Rachowic –ścieżka przyrodnicza-04.06.2007

16. Organizowane corocznie przywitania wiosny połączone z obserwacją środowiska przyrodniczego.

Proekologiczną działalność szkoły wspierają coroczne wyjazdy klasy trzeciej na „Zielone Szkoły”, gdzie dzieci w ramach prowadzonych zajęć zwiedzają też nadmorskie Parki i rezerваты przyrody -

Darłowo 15.29.05.2006r, Darłówko- 08.-22.05.2007r., Darłówko- 02-16.2008r.

W zakresie edukacji ekologicznej celem naszej szkoły jest wykształcenie i utrwalenie w młodym pokoleniu świadomości ekologicznej, umiejętności rozwiązywania na skalę lokalną problemów ekologicznych, zasad postępowania w gospodarstwie domowym tak, by były zgodne z zasadami dobrego ekologa. Wykształcenie świadomości ekologicznej w takim stopniu, by dobre nawyki dominowały w ich postępowaniu w dorosłym życiu-ochrona środowiska przez segregację i recykling odpadów oraz zmianę nawyków konsumenckich – oszczędzanie surowców (woda, energia) , pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Badając stan środowiska w najbliższej okolicy uświadamiamy naszym uczniom zagrożenie jakie niesie cywilizacja dla środowiska ze szczególną troską zwracamy uwagę na konieczność ochrony lasów, czystość wód i powietrza.

W naszym rejonie mamy możliwość korzystania ze ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, utworzonych na szlakach rowerowych przebiegających przez naszą gminę co wspomaga naszą pracę.

Edukacja ekologiczna i działania proekologiczne Szkoły Podstawowej w Bargłównie

2006- 2008

Edukacja ekologiczna w Szkole Podstawowej w Bargłównie prowadzona jest na lekcjach przyrody, techniki i innych przedmiotach w postaci ścieżki ekologicznej.

Główne cele edukacji ekologicznej;

- uświadamianie uczniom roli człowieka w jego życiu;
- uświadamianie wartości i tradycji w życiu człowieka;
- poznawanie współzależności człowieka i środowiska;
- poznawanie i uświadamianie zagrożeń środowiska naturalnego w najbliższym otoczeniu, w kraju i na świecie;
- uczenie szacunku do przyrody;
- rozumienie zależności występujących w środowisku przyrodniczym,
- umiejętność obserwacji zjawisk przyrody,
- umiejętność opisywania zjawisk przyrodniczych;
- dbałość o tereny zielone;
- uświadamianie przyczyn i skutków zmian w atmosferze, w wodzie i na ziemi;
- wyrabianie pozytywnej i aktywnej postawy wobec przyrody;
- umiejętność sortowania odpadów;
- uświadamianie znaczenia recyklingu;
- poznawanie problemów ekologicznych współczesnego świata.

Program edukacji ekologicznej realizowany jest różnymi formami i metodami pracy:

- wycieczki turystyczno- krajoznawcze,
- lekcje terenowe,
- obserwacja zjawisk przyrody,
- zajęcia na świeżym powietrzu,
- debaty ekologiczne,
- filmy przyrodnicze,
- spektakle teatralne, programy artystyczne, apele, itp
- prelekcje, pogadanki,
- prezentacje,
- wystawy okazji przyrody,
- współpraca z instytucjami ekologicznymi naszego województwa,
- konkursy wiedzy i umiejętności organizowane przez szkołę i inne instytucje,
- warsztaty edukacyjne w gospodarstwach agroturystycznych (Bojków, Radzionków, Bojszów, Bargłówna)
- zajęcia prowadzone w „zielonej klasie” (na terenie lasu Nadleśnictwa Rudy Wielkie),
- wyjazdy na „zieloną szkołę”,
- wyjazdy do „ Międzynarodowego Miasteczka Ekologicznego” w Rogoźniku.

Zadania w zakresie edukacji ekologicznej realizowane przez Szkołę Podstawową w Bargłównie w latach 2006-2008

- zgodnie z planem wycieczek szkoła organizuje wycieczki turystyczno – krajoznawcze:
(Park Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych w Rudach Wielkich , Skansen i lokomotywownia w Rudach Wielkich, Elektrownia i zalew w Rybniku, Szczyrk, Pszczyna, Kraków, Palmiarnia – Gliwice, sztolnia w Tarnowskich Górach, kopalnia „ Guido” w Zabrze, Łęszczok- rezerwat przyrody, Częstochowa, Chorzów – ZOO, Leśny Park Niespodzianek w Ustroniu.
- Zgodnie z planami nauczania uczniowie biorą aktywny udział w zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, w lekcjach terenowych i w „ zielonej klasie”, gdzie prowadzą obserwacje przyrodnicze, zbierają okazy do kącików przyrody, do zielników, albumów przyrodniczych i ekologicznych, a także gromadzą materiały naturalne na lekcje przyrody, plastyki, techniki.
- Uczniowie systematycznie biorą udział w zajęciach warsztatowych w gospodarstwach agroturystycznych (Radzionków, Bojków, Bargłówka i Bojszów).
- Uczniowie biorą udział w ogólnopolskich programach ekologicznych, a mianowicie; „ Pomóżmy kasztanowcom- Grabienie liści kasztanowców- Jesień 2006, 2007, 2008” „ Prąd jest pożyteczny, ale niebezpieczny”, „ Każdy wie, co robić z zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym”.
- Dzięki współpracy z Muzeum Historii Naturalnej w Ogrodzieńcu – w naszej placówce odbywają się wystawy okazów przyrodniczych połączone z prelekcjami.
- Systematycznie uczniowie kl.IV-VI biorą udział w warsztatach na terenie Parku Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych w Rudach.
- W każdym roku szkolnym uczniowie kl. III wyjeżdżają na „ zieloną szkołę” , gdzie prowadzona jest edukacja prozdrowotna i ekologiczna.
- Samorząd Szkolny zgodnie z planem pracy organizuje apele o tematyce ekologicznej.
- Co roku organizujemy 1- dniowe imprezy ekologiczne: „ Święto pieczonego ziemniaka”, „ Projektowanie i pokaz mody ekologicznej”, „ Budowle Europy z materiałów ekologicznych”.
- Systematycznie i aktywnie bierzemy udział w cyklicznych akcjach ekologicznych o zasięgu ogólnokrajowym : „ Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”.
- * Prowadzimy promocję proekologicznych postaw wobec środowiska poprzez szkolne i pozaszkolne konkursy plastyczne, w których uczniowie uzyskują znaczące sukcesy.
- Organizujemy spotkania, pogadanki, prelekcje z ekologami, leśnikami, podróżnikami, hodowcami egzotycznych zwierząt.

- Planowo organizujemy szkolne konkursy i wystawy prac plastycznych o tematyce ekologicznej.
- Zgodnie z podstawą programową i programami nauczania nauczyciele systematycznie realizują treści ekologiczne.
- Współpracujemy z ZGKiM w Sośnicowicach – systematycznie prowadzimy segregację odpadów np. szkło, metale, plastiki.
- od października 2008 r. szkoła posiada ekologiczną kotłownię

Raport

dotyczący realizacji treści ekologicznych w Szkole Podstawowej im. Juliusza Rogera w Sośnicowicach.

KSZTAŁCENIE ZINTEGROWANE

Tematyka ekologiczna jest realizowana w ciągu całego roku szkolnego w czasie poszczególnych zajęć nauczania zintegrowanego w tzw. blokach tematycznych; „Witaj Wiosno”, „Narodziny w przyrodzie”, „Na ratunek Ziemi”, „Życie w wodzie”, „Podróże”. Treści ekologiczne są realizowane w ramach edukacji polonistycznej, przyrodniczej, muzyczno-plastycznej, ruchowej a nawet matematycznej.

Uczniowie poznają aktualne zagrożenia środowiska naturalnego w Polsce i ogólnie na Ziemi wynikające z rozwoju przemysłu, urbanizacji, niszczenia lasów w celu pozyskania cennych surowców np. systematyczne wycinanie dżungli amazońskiej, rozwoju transportu – coraz gęstsza i większa sieć szlaków komunikacyjnych lądowych, wodnych i powietrznych.

Uczniowie wiedzą, że Ziemia jest jedyną planetą, na której może żyć człowiek. Swoje środowisko naturalne bliższe i dalsze należy chronić. Bliskie są im pojęcia ekologia, ochrona naturalnych zasobów przyrody: gruntów, wód, powietrza, lasów itp.

W uczniach kształtuje się wrażliwość na zagadnienia związane z ochroną przyrody, kształtuje się postawy otwarte na otaczającą rzeczywistość społeczno-przyrodniczą. uczniowie wiedzą, jak należy zachowywać się na łonie natury np. w lesie, na łące, polu uprawnym, w parku. Poznają sposoby ochrony środowiska naturalnego np. ochrona poszczególnych gatunków roślin, zwierząt, zakładanie parków narodowych, krajobrazowych, rezerwatów przyrody itp.

Uczniowie z wychowawcą podejmują różne działania proekologiczne; sprzątajają swoje najbliższe otoczenie, przygotowują dodatkowe wiadomości z encyklopedii w tym multimedialnej, biorą udział w akcji np. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, uczą się sortowania odpadów, redagują gazetki dotyczące ochrony przyrody, a ostatnio niektórzy uczniowie pisali swobodny tekst na temat; „Gdybym był ministrem.....”. Treści ekologiczne realizowane są również na „Zielonej Szkole”.

Zamierzone oddziaływania wychowawcze i przewidywane rodzaje aktywności ucznia:

Oddziaływania wychowawcze:

- kształtowanie przekonania o konieczności ochrony przyrody;
- kształtowanie postawy dbania o najbliższe otoczenie;

Edukacja regionalna

Uczeń będzie:

- poznawał przykłady negatywnych i pozytywnych działań człowieka w pobliskim środowisku;

Aktywność polonistyczna

Uczeń będzie:

- czytał utwory o tematyce ekologicznej;
- wypowiadał się na temat ochrony przyrody;
- redagował i zapisywał hasła na temat ochrony środowiska;

Aktywność środowiskowa

Uczeń będzie:

- poznawał przyczyny zanieczyszczenia Ziemi, wód i powietrza;
- poznawał role roślin w procesie wytwarzania tlenu na Ziemi;
- rozmawiał na temat zwierząt, którym grozi wyginięcie;
- dowiadywał się, co może zrobić, aby przyczynić się do ochrony przyrody na Ziemi;

Aktywność techniczno-plastyczna

Uczeń będzie:

- wykonywał wiatrak, rybki i gołębia z papieru;
- wykonywał plakat o tematyce ekologicznej;

Aktywność muzyczna

Uczeń będzie:

- śpiewał piosenkę „Ziemia- zielona wyspa”;
- muzykował w zespole;

Ogólne zadania edukacyjne to:

- uświadomienie konieczności ochrony środowiska naturalnego przed zniszczeniem;
- poznawanie form ochrony powietrza, wody, lasów, dzikich zwierząt;
- poznanie znaczenia terminu „ekologia”;
- kształcenie umiejętności czytania rysunków poglądowych;
- rozwijanie umiejętności wykonywania plakatu;
- poznawanie piosenki o tematyce ekologicznej „Ziemia – zielona wyspa”;

Tematy realizowane w ramach edukacji ekologicznej to:

1. Upiększamy naszą klasę roślinami ozdobnymi.
2. Woda w życiu ludzi, zwierząt i roślin.
3. Myjemy i jemy owoce, przygotowujemy zdrowe posiłki.
4. Tajemnice lasu, jesienne obserwacje w parku.
5. Skrzydlaci mieszkańcy naszych lasów, parków i ogrodów.
6. Zimowe kryjówki zwierząt, skrzydlaci przybysze z północy.
7. Szukamy wiosny w parku, powroty ptaków.
8. Światowy Dzień Ziemi.
9. Dbamy o przyrodę.

Realizacja treści ekologicznych towarzyszy dzieciom w wielu sytuacjach życia codziennego i nie tylko.

NAUCZANIE SYSTEMATYCZNE

Tematy o treści ekologicznej realizowano w ramach zajęć poszczególnych przedmiotów nauczania systematycznego. Zrozumienie potrzeby prowadzenia edukacji na rzecz współistnienia człowieka w harmonii z przyrodą znalazło swoje odzwierciedlenie zarówno w podstawach programowych ścieżki: EDUKACJA EKOLOGICZNA. Zakłada ono następujące cele, zadania, treści i osiągnięcia:

Cele edukacyjne:

1. Dostrzeganie zmian zachodzących w otaczającym środowisku oraz ich wartościowanie.
2. Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.
3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu środowiska, propagowanie ich i zachęcanie innych do współpracy.
4. Podchodzenie w sposób racjonalny do przyrody.
5. Zachowywanie się zgodnie z zasadami kultury obcowania z przyrodą, wykazywanie wrażliwości na jej piękno.
6. Wyróżnianie się etyczną postawą w stosunku do organizmów żywych.
7. Zdobywanie podstawowej wiedzy o ochronie i kształtowaniu środowiska.
8. Poznawanie szczególnie pięknych fragmentów przyrody regionu.

Zadania szkoły

1. Ukazywanie zależności stanu środowiska od działalności człowieka.
2. Ukazywanie mechanizmów skutków niepożądanych zmian.

Treści nauczania:

1. Wpływ codziennych czynności i zachowań w domu, szkole, miejscu zabawy i pracy na stan środowiska naturalnego.
2. Style życia i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów naturalnych.
3. Przykłady miejsc (w najbliższym otoczeniu), w których obserwuje się korzystne i niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym.
4. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
5. Obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej, zasady zachowania się na obszarach chronionych.

Osiągnięcia

Po zrealizowaniu treści ekologicznych uczeń potrafi:

1. Wskazać elementy środowiska, na które człowiek wpływa swoją działalnością.
2. Oceniać wpływ tej działalności jako pozytywny lub negatywny.
3. Dostrzegać wpływ swoich działań na środowisko przyrodnicze.
4. Wymienić formy ochrony w regionie.
5. Opowiedzieć o krajobrazie, przyrodzie, charakterystycznych elementach poznanych form przyrody.
6. Wymienić oraz rozpoznać kilka chronionych gatunków roślin i zwierząt występujących w regionie.

7. Uzasadnić konieczność ochrony przyrody i dbałości o środowisko.
8. Podać i stosować zasady właściwego zachowania się na obszarach chronionych.
9. Określić znaczenie wody w życiu człowieka.
10. Wskazać najważniejsze źródła zanieczyszczenia wód w najbliższej okolicy.
11. Wymienić działania prowadzące do zmniejszenia zanieczyszczenia wód.
12. Podać przykłady zachowań, które przyczyniają się do oszczędzania wody.
13. Wyjaśnić, skąd w kranie bierze się czysta woda.
14. Uzasadnić konieczność zmniejszania ilości i objętości odpadów.
15. Prowadzić segregację śmieci.
16. Wymienić przyczyny i skutki groźnych zjawisk globalnych: efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, kwaśnych deszczów, wycinania lasów tropikalnych.
17. Przyjąć właściwą postawę wobec osób wykazujących się brakiem poszanowania praw zwierząt.
18. Podejmować działania na rzecz ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska.
19. Inicjować i zachęcać innych do podejmowania takich działań.

Tematykę ścieżki ekologicznej zawartej w podstawie programowej nauczyciele realizują nie tylko na przedmiotach przyrodniczych, ale również uwzględniając w programach innych przedmiotów i pracy wychowawczej (wycieczki, lekcje czy też wplatanie zdań o tematyce ekologicznej do zagadnień matematyki, sztuki itp.). Edukacja ekologiczna urozmaica prace w szkołach, ponieważ:

- stwarza ona duże możliwości wzbogacania nauczania różnych przedmiotów
- skłania do zainteresowania się środowiskiem wszystkich uczniów bez względu na ich inne pasje i zdolności
- pozwala uczniom rozwinąć wiele umiejętności – dzieci doskonałą liczenie, czytanie, pisanie, mówienie i słuchanie, zdolność rozwiązywania problemów, nawiązywania kontaktów z ludźmi, korzystania ze źródeł informacji

Wszystkie przedmioty nauczane w szkole pozwalają realizować treści edukacji ekologicznej, gdyż jest ona powiązana ze wszystkim co nas otacza: ze szkołą, społecznością, środowiskiem lokalnym i globalnym. Dlatego zagadnienia edukacji ekologicznej umieszczone zostały w treściach poszczególnych przedmiotów.

I tak na przykład w treściach **języka polskiego** zostały ujęte opisy pięknych zakątków najbliższym otoczeniu, prezentacje dzieł literatury, filmu traktujących o pięknie przyrody, wywiady z ludźmi mającymi wpływ na stan środowiska, rodzicami na temat dokonywanych wyborów towarów – „dlaczego właśnie to”, projektowanie na przykład słownych reklam towarów wykonanych z naturalnych surowców, czy analiza reklam telewizyjnych oferowanych produktów pod kątem ich wpływu na środowisko.

W treściach **historii i społeczeństwa** realizowano tematykę ekologiczną omawiając zależności życia dawnych ludzi od świata przyrody i uniezależnianie się od niego w miarę rozwoju cywilizacji, analizując wpływ stylu życia współczesnych ludzi na stan środowiska, lub dyskutując na temat możliwości rozwoju regionu bez niszczenia jego walorów przyrodniczych i kulturowych.

Na sztuce edukacja ekologiczna znajduje swoje miejsce w **działalności plastycznej** uczniów, wykonywaniu prac artystycznych różnymi technikami z odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu, wykonywaniu plakatów i ulotek propagujących treści ekologiczne

(np. segregowania odpadów), uczestniczeniu w licznych konkursach, a także nauce piosenek o treści ekologicznej.

Na **matematyce** opisywany jest stan środowiska językiem matematycznym, za pomocą tabel, wykresów, szacunków, obliczając roczne zużycie niektórych zasobów na statystycznego mieszkańca Polski, czy też odczytywane są dane z tabel statystycznych.

Dokumentowanie zmian zauważonych w najbliższym otoczeniu odbywa się na zajęciach z **informatyki**. Tutaj również prezentowane są sposoby gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących środowiska, np. analiza zanieczyszczeń, projektowanie przy użyciu programów graficznych i edytora tekstu: plakatów, ulotek, folderów promujących ideę powszechnej świadomości prośrodowiskowej.

Treści ekologiczne realizowane w ramach przedmiotu **przyroda** są następujące:

1. Wpływ codziennych czynności i zachowań w domu na stan środowiska naturalnego.
2. Style życia i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów.
3. Obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej; zasady zachowania się na obszarach chronionych.
4. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
5. Przykłady miejsc (w najbliższym otoczeniu), w których obserwuje się korzystne i niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym.
6. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
7. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
8. Obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej; zasady zachowania się na obszarach chronionych.
9. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.
10. Obszary chronione oraz ich znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej; zasady zachowania się na obszarach chronionych.
11. Style życia i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów naturalnych.
12. Style życia i ich związek z wyczerpywaniem się zasobów naturalnych.
13. Degradacja środowiska – przyczyny, wpływ na zdrowie człowieka oraz jej związek z formami działalności ludzi.

Na lekcjach **wychowania fizycznego** dominował temat: wpływ zachowania na stan środowiska naturalnego w miejscu zabawy. Został on zrealizowany podczas zajęć terenowych: biegu po najbliższej okolicy oraz w trakcie wycieczek rowerowych do lasu. Uczniowie uczyli się właściwego zachowania w środowisku naturalnym, szacunku do otaczającej ich przyrody. Podczas wycieczek rowerowych zwiedzili leśną ścieżkę przyrodniczo-edukacyjną w Rachowicach, gdzie zapoznali się z podstawowymi wiadomościami dotyczącymi lasu i jego mieszkańców oraz ochrony naturalnych zasobów przyrody. Ponadto dokonali obserwacji niekorzystnych zmian środowiska w najbliższym otoczeniu.

W ramach **godzin z wychowawcą** zrealizowano następujące tematy:

1. Segregować odpady czy nie?
2. Rośliny i zwierzęta chronione w naszej okolicy.
3. Pomniki przyrody.
4. Ziemia moją planetą (zadania-porządkowanie terenu wokół szkoły, obserwacja zanieczyszczenia środowiska, wnioski).

5. Wpływ stylu życia na zmianę środowiska (zadania-jak radzić sobie ze stresem?, tradycje wypoczynku mojej rodziny w dni wole od nauki i pracy).
6. Nałogi i uzależnienia (zadania-poznanie sytuacji sprzyjających uzależnieniom, rodzaje uzależnień).
7. Wycieczka rowerowa do Twarogu Małego (zadania-odpowiadamy na pytanie: "dlaczego należy dbać o tereny zielone wokół nas?").
8. Poznajemy sposoby niszczenia przyrody przez człowieka, wypalanie traw, niekontrolowane wycinki drzew.

Uczniowie napisali Vademecum ekologicznego turysty, który będzie obowiązywał wszystkich uczestników wycieczki klasowej w góry. Klasy brały udział w akcji Sprzątanie Świata oraz obchodach Dnia Ziemi. Uczniowie przez cały rok dbają o czystość terenu wokół szkoły oraz pielęgnują szkolne kwietniki. Niektórzy uczniowie brali udział w konkursach plastycznych: „Młodzież zapobiega pożarom” (zorganizowany przez Straż Pożarną) oraz „Najpiękniejsza pora roku w lesie” (zorganizowanym przez nadleśnictwo Rudziniec).

W roku szkolnym 2006/2007 Samorząd Uczniowski rozpoczął akcję zbiórki makulatury w szkole. Ze względu na duże zainteresowanie działalność ta prowadzona jest po dzień dzisiejszy. Od 2007 na terenie szkoły prowadzona jest akcja zbierania zużytych baterii pod hasłem „Zbierając baterie – chronisz środowisko”. Zbiórka prowadzona jest we współpracy z firmą RABIS. Prowadzona jest również utylizacja zużytych świetlówek i komputerów oraz azbestu.

W ramach zajęć **światlicy szkolnej** zrealizowano następujące tematy:

1. Akcja „Sprzątanie Świata”.
2. Dbamy o czystość najbliższego otoczenia.
3. Wypowiadamy wojnę śmieciom.
4. Sposób walki ze śmieciami w gospodarstwie domowym – wykonanie plakatu.
5. Moja rada na odpady-segregacja śmieci.
6. Przyroda wokół nas. Znaczenie przyrody w życiu człowieka.
7. Zwierzęta i rośliny chronione.
8. Wpływ rozwoju cywilizacji na środowisko. Poznajemy czynniki degradujące środowisko.
9. Na ratunek Ziemi - nie zatruwajmy środowiska – wykonanie plakatu.
10. Oszczędzamy zasoby naturalne (woda, prąd).
11. Dostrzegamy związek pomiędzy naszym życiem a ochrona środowiska.

Ścieżka edukacji ekologicznej realizowana w naszej szkole nie wymagała prowadzenia odrębnych zajęć. Realizacja opierała się na korelacji między nauczycielami uczącymi różnych przedmiotów. Podsumowanie działań rocznych odbywało się podczas szkolnej imprezy organizowanej z okazji Dnia Ziemi. Program ścieżki uwzględniał treści właściwe dla edukacji ekologicznej zawarte w podstawie programowej. Treści realizowane w ramach różnych przedmiotów były zgodne ze wspólnymi celami i zadaniami mającymi doprowadzić do takich samych osiągnięć. Ze względu na położenie szkoły szczególny nacisk został położony na zagadnienia dotyczące działalności ekologicznej terenów rolnych oraz ochronę lasów. Aby osiągnąć założone cele edukacji ekologicznej kształcenie odbywało się w formie integracji międzyprzedmiotowej. Aktywność uczniów podnosiły stosowane metody badawcze i organizowanie wycieczek. Uczniowie brali udział w różnego rodzaju przedsięwzięciach ekologicznych. Najważniejszym osiągnięciem po zakończeniu edukacji ekologicznej jest rozwój osobowości ucznia i przyjmowanie przez niego odpowiedzialności za środowisko.

Raport z działalności proekologicznej Gimnazjum im. Unii Europejskiej w Sośnicowicach w latach szkolnych 2006 – 2008.

Gimnazjum w Sośnicowicach prowadzi szeroką pojętą edukację ekologiczną . Przez cały rok szkolny organizuje się wiele imprez i kampanii mających służyć wykształceniu wrażliwości proekologicznej.

1. Zbieranie surowców wtórnych.

Cały rok szkolny uczniowie naszego gimnazjum zbierają surowce wtórne to jest makulaturę a w poprzednich latach jeszcze puszki aluminiowe i butelki z plastiku. Zbiórka makulatury ma wpływ na ocenę z zachowania. Zbierając surowce wtórne można tę ocenę sobie podwyższyć. W latach 2006, 2007 odpowiedzialną osobą za przeprowadzenie tej akcji była bibliotekarka szkolna. Pieniądze uzyskane w ramach tej akcji wykorzystane zostały na zakup książek do biblioteki. W tym roku szkolnym akcję prowadzi kierownik świetlicy , a uzyskane dochody przeznaczone są na dożywianie młodzieży.

2. „Sprzątanie Świata”.

Co roku we wrześniu nasi uczniowie biorą udział w akcji „Sprzątanie Świata”. Sprzątamy ulice wokół szkoły , park przy szkole a także teren Ośrodka Rekreacyjno – Sportowego w Sośnicowicach. W 2008 roku próbowaliśmy wysprzątać drogę prowadzącą od ulicy Gimnazjalnej do ulicy Smolnickiej. Praca na tej drodze często przekraczała możliwości uczniów. Aby akcja „Sprzątanie Świata” przeprowadzona została sprawnie korzystamy z pomocy Zakładu Gospodarki Komunalnej w Sośnicowicach. Zakład ten zabezpiecza nas w worki , a także wywozi nam wyzbierane przez młodzież śmieci.

3. Akcja ochrony kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem

Późną jesienią uczniowie wygrabiają liście spod zarażonych szrotówkiem kasztanowców. W listopadzie 2006 roku wygrabialiśmy liście na terenie leśniczówki Ostropa. Pracowaliśmy także w alejce kasztanowej w Kozłowie. W 2008 roku wygrabiliśmy liście spod 20 kasztanowców. Zebraliśmy 65 worków liści. W przeprowadzeniu tej akcji korzystamy z pomocy pani mgr Haliny Ślusarczyk przedstawicielki Polskiego Klubu Ekologicznego w Gliwicach.

4. Akcja sadzenia drzew i krzewów wokół szkoły „ Posadź swoje drzewko”.

Akcję „Posadź swoje drzewko” przeprowadziliśmy jesienią 2006r., wiosną 2007r. i wiosną 2008r. Zakup drzew i krzewów został

sfinansowany przez Fundację Ekologiczną „Silesia”. W sumie zakupiliśmy drzew i krzewów za 4500 złotych. Plan zazielenia i przeprowadzenie akcji, skonsultowany został z panią W. Krawczyk, pracownikiem UMiG w Sośnicowicach odpowiedzialną za utrzymanie terenów zielonych w naszej gminie.

Po zakończeniu pierwszego etapu akcji „Posadź swoje drzewko” ogłosiliśmy konkurs na ulotkę informacyjną na temat akcji. Po zakończeniu drugiego etapu ogłosiliśmy konkurs na najciekawsze hasło reklamowe propagujące akcję, a po trzecim etapie uczniowie wykonywali albumy opisujące wybrane gatunki posadzone w trakcie akcji.

5. Konkursy ekologiczne.

Co roku uczniowie naszego gimnazjum biorą udział w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym Eko – Planeta. Jesteśmy nagradzani za prace indywidualne, a także za część teoretyczną. W roku szkolnym 2006/ 2007 nasza uczennica, Nicol Jendryka uzyskała II miejsce w konkursie wiedzy w województwie śląskim. Wiele uczniów nagradzanych jest nagrodami książkowymi za prace indywidualne. Bierzymy również udział w konkursie informatyczno – ekologicznym organizowanym pod hasłem - Czyste Gliwice i okolica. Nasz uczeń Krzysztof Dylong zdobył w 2007 roku i w 2008 roku pierwsze miejsce na szczeblu powiatu. Aktywnie uczestniczymy także we wszystkich konkursach organizowanych przez Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu z okazji Tygodnia Ziemi.

W październiku 2008r. nasza uczennica Joasia Gabrysiak zdobyła trzecie miejsce w konkursie fotograficznym organizowanym przez Polski Klub Ekologiczny w Gliwicach. Temat konkursu „Liście kasztanowców od wiosny do jesieni”.

6. Sesje popularnonaukowe.

W kwietniu każdego roku organizujemy sesję popularnonaukową, która poświęcona jest problemom ekologicznym. W 2006r. zajęliśmy się szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem i zagrożeniem jaki ten owad stanowi dla kasztanowców naszej gminy. W 2007 r. sesja poświęcona była technologii produkcji papieru, zagrożeniu jakie ta produkcja stanowi dla naszych lasów i propagowaniu zbiórki makulatury. W 2008r. uczniowie sprawdzali czy naszej gminie zagrażają kwaśne deszcze. Sesja była ukoronowaniem całomiesięcznej pracy badawczej uczniów.

W trakcie przygotowania akcji, sesji i konkursów ekologicznych mobilizowana do działania jest większość uczniów naszej szkoły.

Lp.	Nazwa zadania	Termin zaplanowany w GPOŚ	Termin realizacji zadania	Koszt [zł]	Źródła finansowania, % udział	Inwestor /Wykonawca	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
I.	Gospodarka wodno-ściekowa						
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w m. Smolnica, dł. 11,4 km, przepustowość 375m ³ /d	2005 – 2006	2006 – 2007	5 401 314 koszt całk.	68,4 % ZPORR 21,8 % WFOŚiGW 9,8 % budżet Gminy kosztu całkowitego inwestycji	Inwestor: Gmina Sośnicowice Wykonawca: ABM Solid S.A. Tarnów ul. Słoneczna 30	budowa kanalizacji wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Smolnicy – realizacja inwestycji w latach 2006- 2007 W latach 2006-2007 wykonano :modernizację układu technologicznego w obiektach istniejącej oczyszczalni, dobudowano nowy osadnik wtórny i bioreaktor ponadto wykonano 11 864 mb sieci, 272 studnie rewizyjne,216 studzienek przyłączeniowych, pięć pompowni sieciowych i 3 pompownie przydomowe.
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Rachowice, Sierakowice, Tworóg Mały z oczyszczalnią w Sierakowicach o przepustowości 340 m ³ /d Rachowice dł. sieci – 13,0 km, pompownie ścieków – 5 szt. Sierakowice dł. sieci – 7,5 km pompownie scieków – 6 szt. Tworóg Mały dł.sieci – 5,9 km pompownie ścieków – 2 szt.	2007 – 2008 2012-2013	2009-2011 2013-2014	27.060 465 szacunkowy koszt.całk. 7.287.193		Inwestor: Gmina Sośnicowice	budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla Rachowic i Sierakowic. <ul style="list-style-type: none"> rok 2006 - wykonano dokumentację techniczną kanalizacji sanitarnej dla Rachowic a w 2007 dla Sierakowic . W roku 2008 wykonana została dokumentacja budowy kanalizacji sanitarnej w sołectwie Tworóg Mały. Dla pozyskania środków na budowę kanalizacji sanitarnej w sołectwach Rachowice i Sierakowice złożone były wnioski o środki finansowe z Unii Europejskiej w ramach RPO na latach 2007-2013.Gmina Sośnicowice po pozytywnej ocenie formalnej i merytorycznej nie uzyskała jednak kwalifikacji do otrzymania środków unijnych.

	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kozłowie – odprowadzenie ścieków do COŚ w Gliwicach dł. sieci – 12,8 pompownie sieciowe – 1 szt pompownie przydomowe – 6 szt.	2007-2008	2009-2011	18.722445	54% środki z Funduszu Spójności 25% pożyczka z NFOŚiGW 12,2 % środki Gminy Sośnicowice 8,8 % środki własne Inwestora	PWiK Gliwice	Budowa kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach
3.	Budowa indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków na obszarach zabudowy mieszkaniowej rozproszonej	2003 – 2015	2007-2008			Inwestorzy indywidualni Urząd Miejski	Na obszarach zabudowy mieszkaniowej budowane są biologiczne oczyszczalnie ścieków, zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia nieczystości ciekłych. Do użytkowania dopuszczane są obiekty spełniające wymagania określone w przepisach. Prowadzona jest ewidencję przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków, które podlegają zgłoszeniu w oparciu o art. 152 ustawy Prawo ochrony środowiska. Niestety zgłoszenia są sporadyczne.
4.	Budowa kanalizacji deszczowej w obszarach zwartej zabudowy wraz z urządzeniami do oczyszczania wód deszczowych ze szczególnym uwzględnieniem tras komunikacyjnych o długości ok. 15 km	2003 – 2015	2007	1380422,8	Województw o Śląskie 100%	Inwestor: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ w ramach „Budowy chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 919 w miejscowości Trachy” wykonano kanalizację deszczową na odcinku około 400 mb

			2007	125.980,-	Budżet Gminy	Inwestor: Gmina Sośnicowice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kanalizacja deszczowa odwadniająca skrzyżowanie ul. Polnej i ul. Nowowiejskiej w Tworogu Małym (pow. 0,055ha).
5.	Rozpoznanie i podjęcie działań dotyczących problemu zanieczyszczeń obszarowych, głównie z terenów rolniczych, wynikających ze stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin	2003 – 2015					
II. Gospodarka odpadami							
6.	Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie selektywnego gromadzenia odpadów i ograniczania ich powstawania	2003 – 2015	2007 - 2008				Zajęcia poruszające tematy związane z gospodarką odpadami prowadzone na bieżąco w ramach lekcji w szkołach podstawowych i gimnazjum.
7.	Zamknięcie i rekultywacja nielegalnie eksploatowanych tzw. „dzikich” składowisk	2003 – 2005	2007-2008			Wykonawca : ZGKiM Sośnicowice na zlecenie Gminy	Obserwuje się zjawisko odtwarzania się „dzikich” wysypisk śmieci. Działania zmierzające do likwidacji powstających na terenie gminy „dzikich” wysypisk odpadów prowadzone są sukcesywnie, a miejsca gdzie powstają wysypiska oznakowane zostają tablicami zakazującymi wysypywania śmieci.
8.	Rozwój systemu zbiórki odpadów segregowanych	2003 – 2005	2007-2008	2007 – 80.098 zł 2008r.- 77.853 zł	Budżet Gminy	ZGKiM	Zbiórka odpadów segregowanych ma terenie Gminy Sośnicowice finansowane jest z budżetu gminy. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2007 – odpady segregowane zebrane przez gminę: łącznie 73.945 kg, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1. tworzywa sztuczne: 8.370 kg

						<ol style="list-style-type: none"> 2. szkło: 39.250 kg 3. metale: 4.403 kg <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2008 – odpady segregowane zebrane przez gminę: łącznie 236.828 kg, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1. tworzywa sztuczne: 33. 102 kg 2. szkło: 176.108 kg 3. metale: 5.164 kg
9.	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych wydzielanych przez mieszkańców z odpadów komunalnych	2004 – 2007	2007-2008			<p>Wykonawca ZGKiM Sośnicowice na zlecenie Gminy</p> <p>Z końcem 2006 roku na terenie ZGKiM w Sośnicowicach zorganizowany został Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych w celu umożliwienia indywidualnego wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Mieszkańcy gminy mogą nieodpłatnie dostarczać odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych do GPZON.</p> <p>Odpady niebezpieczne powstające na terenie gminy Sośnicowice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odpady medyczne, pochodzące z Domu Pomocy Społecznej OSTOJA i Apteki BIOTIN, ▪ odpady olejowe, pochodzące z zakładów przemysłowych, stacji paliw, warsztatów samochodowych i firm transportowych, działających na terenie gminy, ▪ baterie i akumulatory; zezwolenie na zbiórkę zużytych odpadów posiada TRAKOR K. I Z. Łabaj Sośnicowice, ▪ odpady z urządzeń elektrycznych i elektronicznych pochodzące z gospodarstw domowych, przemysłu, instytucji, biur, handlu na terenie gminy (zbiórkę prowadzi sklep AVANS i GPZON, ▪ środki ochrony roślin (pestycydy) pochodzące z podziemnych mogiłników, magazynów działających lub zlikwidowanych zakładów i instytucji i od rolników indywidualnych zbierane i unieszkodliwiane przez Instytut Ochrony Roślin,

							<ul style="list-style-type: none"> ▪ odpady zawierające azbest wytworzone przez mieszkańców dostarczane są na składowisko odpadów niebezpiecznych PPHU KOMART w Knurowie.
10.	Rozwijanie i wspieranie indywidualnych form utylizacji odpadów organicznych	2004 – 2007	2007-2008			Mieszkańcy Gminy	Zgodnie z obowiązującym na terenie Gminy Sośnicowice Planem Gospodarki Odpadami oraz Regulaminem utrzymania czystości i porządku dopuszczalne jest zagospodarowanie odpadów organicznych we własnym zakresie i kompostowanie ich w przydomowych kompostowniach.
11.	Wprowadzenie selektywnej zbiórki frakcji biologicznej odpadów komunalnych	2007	2007 - 2008			ZGKiM	Od 2007r. ZGKiM uruchomił zbiórkę odpadów organicznych pochodzących z koszenia poboczy oraz zbiórki odpadów od mieszkańców gminy. Mieszkańcy do zakupionych w ZGKiM worków zbierają odpady pochodzenia roślinnego, które są odbierane i deponowane na poletku odciekowym oczyszczalni ścieków w Sośnicowicach.
III. Ochrona powierzchni ziemi							
12.	Zorganizowanie lekcji w szkołach dla dzieci i młodzieży	2005 – 2005	2007-2008			Placówki szkolne	Działania prowadzone na bieżąco w ramach edukacji ekologicznej. Tematy dotyczące ochrony powierzchni ziemi poruszane w ramach zajęć w szkołach podstawowych i gimnazjum.
14.	Propagowanie działalności agroturystycznej	2003 – 2015	2007-2008			Powiatowy Zespół Doradców Rolniczych	<p>Szkolenie :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ luty 2008r – Agroturystyka jako dodatkowe źródło dochodu rodziny wiejskiej.
15.	Stała kontrola poziomu zanieczyszczenia gleb	2003 – 2015	2007-2008		Rolnicy indywidualni	Stacja Chemiczno Rolnicza w Gliwicach	Na terenie Gminy rolnicy prowadzą badania kwasowości gleb oraz przeprowadzają wapnowanie w celu odkwaszenia gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych poprawy struktury gleby i wzrostu jej przydatności rolniczej. Wapnowanie gleb wpływa korzystnie na poprawę środowiska naturalnego i kultury gleby. Zastosowanie wapna nawozowego zapobiega

							degradacji gleby wywołanej niebezpieczeństwem skażenia metalami ciężkimi powodowane przemysłem i rozwojem motoryzacji i urbanizacji
17.	Popularyzacja w gospodarstwach rolniczych oferty dla turystów, urządzenie bazy noclegowej dla letników	2003 – 2015	2007- 2008			Rolnicy indywidualni	Na terenie Gminy istnieją gospodarstwa oferujące połów ryb ze stawu lub jazdę konną. W Sierakowicach został oddany do użytku zajazd Idylla, który dysponuje bazą noclegową dla turystów i pasjonatów połowu ryb w pobliskich stawach rybnych
18.	Upowszechnianie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej	2003 – 2015	2007- 2008			Powiatowy Zespół Doradców Rolniczych w Gliwicach	Szkolenia: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Styczeń 2007r.- „Stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym”. ▪ 19-21.11.2007r. - „Spełnienie standardów ochrony środowiska, zwierząt i konsumenta a uzyskanie dopłat bezpośrednich” ▪ 5.12.2007r.nt. zwalczania choroby Aujeszkyego u świń. Zostały omówione różne zagadnienia dotyczące żywienia zwierząt, higieny pasz, uboju oraz prowadzonej dokumentacji leczenia zwierząt. ▪ 23.10.2008r.szkolenie dla rolników nt. „ustawy o ochronie zwierząt”
IV.	Ochrona powietrza						
19.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza	2004 – 2015	2007- 2008			Placówki Szkolne	Działania prowadzone na bieżąco w ramach edukacji ekologicznej. Tematy dotyczące ochrony powietrza poruszone w ramach programowych zajęć lekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjum.
20.	Zmiana ogrzewania i termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej	2003 – 2015	2007- 2008			ZGKiM Sośnicowice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zainstalowanie pieca retortowego oraz docieplenie ścian w budynku byłej szkoły podstawowej w Łanach Wielkich ▪ Zainstalowanie pieca retortowego oraz docieplenie ścian w budynku byłej szkoły podstawowej w Rachowicach ▪ Zainstalowanie pieców retortowych w budynkach

							<p>użyteczności publicznej i szkole.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dom Kultury w Sośnicowicach -2 ○ Budynek Urzędu Miejskiego w Sośnicowicach-2 ○ Budynek Rady Miejskiej w Sośnicowicach -1 ○ Szkoła Podstawowa w Bargłównie 2 kotły ○ Budynek byłej szkoły w Trachach 2 kotły
V. Ochrona przed hałasem							
21.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przed hałasem	2003 – 2015				Placówki szkolne	Działania prowadzone na bieżąco w ramach edukacji ekologicznej. Informacje na temat ochrony przed hałasem przekazywane w ramach programowych zajęć w szkołach podstawowych i gimnazjum.
22.	Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska i jej aktualizacja	2004 – 2015					
23.	Minimalizacja emisji hałasu komunikacyjnego w mieście i sołectwach Gminy poprzez odnowę nawierzchni dróg	2003 – 2015				Zarządcy dróg	<p>Przeprowadzono remonty cząstkowe dróg gminnych, polegające na uzupełnianiu ubytków w nawierzchniach bitumicznych dróg</p> <p>Sośnicowice - ul. Kasztanowa, ul. Styczyńskiego, ul. Jagiellońska, ul. Zielona</p> <p>Bargłówna - ul. Stara, ul. Kopanińska, ul. Górna, ul. Tworogowska, ul. Kościela,</p> <p>Sierakowice - ul. Górna, ul. Pocztowa, ul. Długa, ul. Lipowa, ul. Wiejska, ul. Kasztanowa,</p> <p>Rachowice - ul. Piękna</p> <p>Kozłów - ul. Ułańska, ul. Marcina, ul. Podlesie, ul. Mała</p> <p>Łany Wielkie - ul. Wiejska</p> <p>Smolnica - ul. Dębowa, ul. Graniczna, ul. Szkolna, ul. Ceramików, ul. Łęgowska,</p> <p>Trachy - ul. Leboszowska, ul. Wolności, ul. Rocha, ul. Spółdzielcza, ul. Zamojska</p>

							Łączna powierzchnia wykonanych uzupełnień w nawierzchni dróg gminnych w okresie sprawozdawczym wyniosła 3.334 m ² . Nowa nawierzchnia bitumiczna została położona również na drodze wojewódzkiej 408 ul. Kozielska w Sierakowicach na długości 1,5 km. oraz na drodze wojewódzkiej 919 ul. Raciborska w Bargłównie na długości 1,75 km W 2007r. przeprowadzono remont drogi powiatowej NR 2916 S ul. Smolnicka w Sośnicowicach na długości 0,8 km
24.	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego w Sośnicowicach poprzez budowę obwodnicy dla Sośnicowic	2006 – 2015					Planowana budowa obwodnicy Sośnicowic ma za zadanie skierowanie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowy miejskiej oraz zmniejszenie oddziaływania hałasu komunikacyjnego w samym mieście.
VI.	Ochrona przyrody						
25.	Objęcie ochroną prawną w formie „pomników przyrody” drzew o charakterze pomnikowym	2003 – 2005	2007- 2008				Pomniki przyrody: Kozłów(ul. Podlesie) postępowanie dotyczące przywrócenia ochrony pomnikowej prowadzone przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Katowicach, ;
26.	Ujednolicenie tras, nazewnictwa i oznakowania ścieżek rowerowych	2005 – 2015					Opracowano projekt pn: „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części subregionu centralnego”, który realizowany jest w partnerstwie z wszystkimi gminami powiatu gliwickiego oraz Starostwem Powiatowym w Gliwicach jako liderem projektu, Projekt finansowany jest z Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. W ramach projektu opracowano koncepcję oraz wstępne studium wykonalności. Projekt przewiduje wybudowanie/wyremontowanie 203 km sieci tras

							rowerowych na terenie powiatu, z czego na terenie Gminy Sośnicowice – 44 km. Całkowita wartość projektu wynosi 4 705 882 PLN z czego 85 % czyli 4 000 000 PLN stanowi dotacja z UE. Udział Gminy Sośnicowice wynosi ok. 537 000 PLN
27.	Poprawa stanu zdrowotno-sanitarnego starodrzewia zabytkowych założeń zieleni (zespoły folwarczne, tereny przykościelne, aleje)	2003 – 2015					
28.	Realizacja pasów zieleni izolacyjno-osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych (przede wszystkim autostrada A4), rekultywacja leśna składowiska odpadów Smolnica, zalesianie gruntów porolnych	2003 – 2015			Kopalnia Piasku „Kotlarnia „ w Kotlarni	Kopalnia Piasku „Kotlarnia „ w Kotlarni	Została wydana Decyzja Starosty Gliwickiego zatwierdzająca projekt rekultywacji w kierunku leśnym terenu po Zakładzie Odzysku Węgla na zwałowisku „Smolnica” w miejscowości Trachy obejmujący obszar 41,73 ha Termin zakończenia rekultywacji 2016 rok.
29.	Ochrona zadrzewień łęgowych w dolinach rzek i potoków	2003 – 2015					
30.	Program rewaloryzacji zespołu pałacowo-parkowego w Sośnicowicach oraz zespołów folwarcznych	2003 – 2015					Przeprowadzono ciecia pielęgnacyjne i sanitarne na drzewach rosnących w parku na terenie Domu Pomocy „Ostoja” w Sośnicowicach
VI I.	Edukacja ekologiczna						
31.	Realizacja programu edukacji ekologicznej (kontynuacja) + wydawnictwa ekologiczne, foldery, ulotki, broszury	2003 – 2015	2007-2008				Edukacja ekologiczna w przedszkolu ma na celu wzmocnienie więzi ze środowiskiem przyrodniczym poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • -zapoznanie dzieci z ekosystemami- las, woda, powietrze • -prowadzenie zajęć dotyczących zanieczyszczeń środowiska, zbiórki i segregacji odpadów • -czynny udział w akcji „Posadź swoje drzewko”-

					<p>organizowanej przez Fundację Ekologiczną Silesia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w akcjach: „Święto Ziemi”, „Sprzątanie Świata” • organizację zajęć plastycznych z wykorzystaniem okazów przyrodniczych, • aktywne włączenie się do działań podjętych przez Gminę- segregacja odpadów • organizowanie spotkań z osobami działającymi na rzecz ochrony przyrody oraz ekologii • coroczne pasowanie starszaków na „Strażników przyrody” • przygotowywanie inscenizacji przyrodniczych • edukacja dorosłych- publikacje w kącikach dla rodziców, udział w konkursach • propagowanie zdrowego stylu życia • Rozbudzenie potrzeby kontaktów z przyrodą • Uświadomienie znaczenia i piękna przyrody • Uświadomienie odpowiedzialności za stan środowiska w najbliższym otoczeniu • Zaznajomienie z podstawowymi zasadami ochrony środowiska • Rozumienie konieczności przestrzegania zasad ochrony przyrody i środowiska • Postrzeganie norm ekologicznych przez samych siebie i innych • Poznanie pojęcia „odpady”, źródła i rodzaje odpadów w środowisku lokalnym <p>W szkołach zajęcia poruszające tematy związane z ochroną środowiska prowadzone są w ramach lekcji. Podejmowane są również inne formy aktywności szerzące wiedzę ekologiczną wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjum. Dzieci uświadamiają sobie zagrożenia, jakie czyhają na środowisko w miejscu zamieszkania uczestnicząc aktywnie w akcjach organizowanych w szkole i mających również zasięg ponad lokalny, jak:</p>
--	--	--	--	--	--

							<ul style="list-style-type: none"> • „Sprzątanie Świata” corocznie we wrześniu (szkolne inscenizacje i akcja sprzątania w okolicy) • „Dzień Ziemi” zawsze w kwietniu (szkolne inscenizacje, konkursy plastyczne i wiedzy o ekologii udział w konkursach zewnętrznych) • Akcja „Posadź swoje drzewko” organizowanej przy współpracy z Fundacja ekologiczną Silesia, która wspiera finansowo nasadzenia drzew na terenie szkół (nowe nasadzenia w latach 2006, 2007,2008) • Akcja ochrony kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiczkiem poprzez jesienne grabienie liści spod zarażonych drzew • Wyjazdy do „Międzynarodowego Miasteczka Ekologicznego” w Rogoźniku. • Wyjazdy na „Zielone szkoły” • Wyjazdy na wycieczki turystyczno- krajoznawcze (Park Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych w Rudach Wielkich, rezerwat – Łęszczok, gospodarstwa agroturystyczne, ścieżki przyrodnicze w Rachowicach i w Smolnicy)
32.	Organizacja wystaw proekologicznych	2003 – 2015	2007-2008				Udział uczniów w organizowanych Konkursach Ekologicznych Eko- Planeta, „Czyste Gliwice i okolica”, „Liście Kasztanowców od wiosny do jesieni” oraz w sesjach popularno naukowych .
33.	Promocja i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych	2003 – 2015					
34.	Utworzenie kół ekologicznych	2003 – 2015					

PODSUMOWANIE

Opracowany „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Gminie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Program wspomaga dążenie do uzyskania w Gminie sukcesywnego z roku na rok ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

W niniejszym sprawozdaniu zostały przedstawione zadania, które były zrealizowane w ramach przyjętego Programu w latach 2007-2008. Analizując realizację programu na stopniu Gminy należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd gminny i podmioty gospodarcze. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd gminny determinuje możliwości jego bezpośredniej ochrony.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w ramach przyjętego przez Radę Miasta Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sośnicowice.

Do najważniejszych zadań można zaliczyć:

- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Smolnicy
- zmianę ogrzewania i termomodernizację obiektów komunalnych i użyteczności publicznych,
- dofinansowanie do transportu i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych
- rozwój i finansowanie zbiórki odpadów segregowanych „u źródła”
- organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych w GPZON
- edukację ekologiczną,

Mimo tak krótkiego okresu czasu, jaki upłynął od zatwierdzenia programu ochrony środowiska nastąpiły zmiany w przepisach na tyle znaczące, że część zadań zapisanych w programie uległa zdezaktualizowaniu. Ponadto niektóre z zadań obciążających samorząd powiatowy wymaga nakładów znacznych środków finansowych, co niejednokrotnie jest podstawową przyczyną braku ich realizacji. W tym przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych tematów zadań i określenie konieczności ich wykonania w określonym czasie. Prawo ochrony środowiska przewiduje wykonanie aktualizacji programów ochrony środowiska, co 4 lata, co umożliwi doprowadzenie zapisów programu do zgodności z obowiązującymi przepisami oraz aktualnymi planami inwestycyjnymi z zakresu ochrony środowiska